

40

LET

DRZ

DESKE

MESC

SOLE

MARIBORU

1931

40 LET

1917

MARTIN LUTHER KING

...

...

...

4/20/7

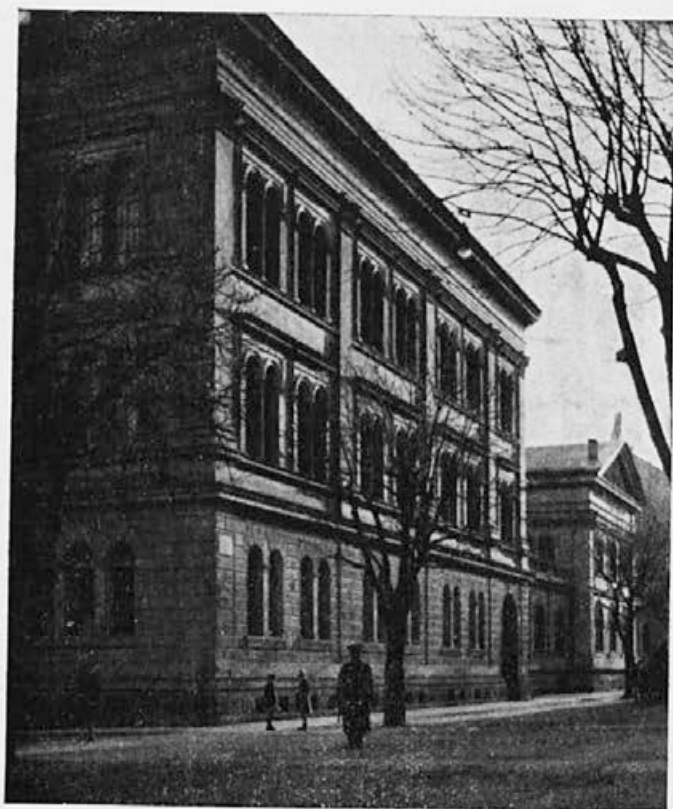

FOTO KOS.

*Severni del šolske palače na Jugoslovanskem trgu
v Mariboru,
dižavna deška meščanska šola.*

40 LET

DRŽAVNE
DEŠKE MEŠČANSKE
ŠOLE V MARIBORU

1891 — 1931

UREDIL RAVNATELJ

MARIBOR 1931

NATISNILA MARIBORSKA TISKARNA D. D. V MARIBORU

2017

Za uredništvo odgovoren :
DRAGO HUMEK, ravnatelj
deške meščanske šole v Mariboru

Zastopnik tiskarne :
STANKO DETELA v Mariboru

NA PREVESU.

ZA ŠTIRIDESETO OBLETNICO DEŠKE MEŠČANSKE ŠOLE V MARIBORU.

I.

Previdno in drobnó je čas plamtikal
in zdelo se je, da nas pomandra.
Ponižujoč nas v trpkosti gorja
objestno togi duh je v nas pronikal.

Skoz nas se sever je na jug pretikal
žehteč po krasu ljudstva in sveta
in klub hočenju zemlje in neba
je zapeljivi Adriji mežikal.

Živeli borno dvojno smo življenje:
za se v kotičku bednega srca,
ki narekuje vera ga, poštenje;

za gospodarja, ki ga bič ravna
živinčetu za komaj revno tlenje
vsakdanjosti brez vere in duha.

II.

Tako tedaj smo stali tu ob strani,
priklenjeni veslači na tuj brod,
neprosti, da iskali bi usod,
ki jih bodočnost nepoznana hrani.

Na tožni smo napev bili ubrani,
le prerok s pesnikom je vodil rod
in varoval nas ničestnih zablod
v krasoto zemlje duh zavarovani.

Iztekla ura se, v njej strta zmet,
čas viher zle naklepe je odvel,
neplodno delo mnogih mnogih let.

Vzravnal jetnik se, prsa je napel,
svobodo vdihnil je, življenja čvet
in z njo je nove zarje žar razvnel.

III.

Ti vatlar nisi zmeril nam duha,
ko si med nami šaril in iztikal.
Nad nami si kot sova smrt skovikal
in kljuval, jastreb, dušo iz srca.

Še vije sever, zlobno jug divja.
A svet se bo slej v drugo smer premikal,
kjer senca bila je, nov svit bo vznikal,
brez krink resnica jasna vzplapola.

Zaškrtal čas je in se je prevesil.
Nov val gre iz prihodnosti daljin,
ki vse dognanje vaše bo premesil.

Izvijemo iz vaših se tesnin.
Tedaj se duh bo z nami utelesil,
zajemal iz neskaljenih jasnin.

IV.

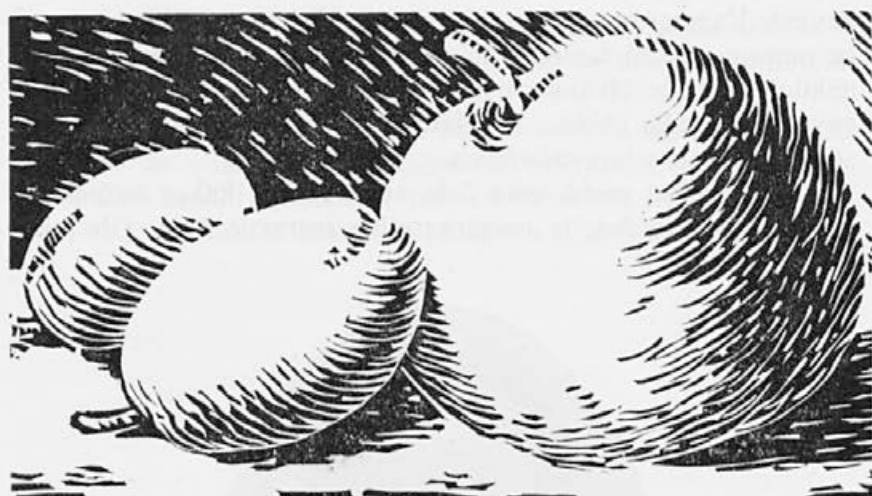
Razcveti se beseda, razbohota
in zlato seme vdilj in vdilj razvej.
Ti duh pa razkošati se ob njej
in speši z njo po jasni solnčni poti.

Do vseh globin se v jedru povrednoti,
do vseh daljin iz svoje sile spej,
s toplino ždečo gmoto nam razgrej.
Bistrine naj ti tujec več ne moti.

Vseh naših sil vrlina se razplete
in obogati se vrednot vršaj,
obilja naša doba nam nacvete.

Zajel nas davnih hrepenenj tečaj.
Sedaj nam lastna dlan usodo gnete,
prihodnost nam odprta na stežaj.

Ivan Matelič.

„SADJE“. Rezal učenec 3. razreda Ivan Kovačič.

IZ KRONIKE.

Z državnim zakonom od dne 14. maja 1869. leta je bila v nekdanji Avstriji dana možnost za ustanavljanje meščanskih šol, ki naj bi ustrezale prosvetnim potrebam trgovskega, obrtnega in kmetijskega naraščaja. Širokim pridobitnim slojem naj bi nudile izobrazbo, ki bi segala preko smotra osnovne šole. Kjerkoli so ustanovili meščansko šolo, tam se je kmalu pokazal nje blagodejni vpliv. Meščanske šole so v sledečih desetletjih v polni meri izpolnile svojo nalogo. Narod, ki je v stari Avstriji najbolje spoznal vrednost meščanskih šol za podvig narodove izobrazbe in njega tvornih sil, so bili Čehi. Ti so si ustvarili vzlic vsem zaprekam, ki jim jih je stavila avstrijska vlada na pot narodove prosvetitve, že pred svetovno vojno do 700 meščanskih šol. Po svoji osvoboditvi pa so to število mnogo več nego podvojili tako, da imajo danes 1800 meščanskih šol.

Maribor je dolgo odlagal ustanovitev deške meščanske šole. Mestnim očetom se je videla dekliška meščanska šola važnejša. Zato so jo ustanovili skoraj deset let pred deško. Pravilno so sodili, da je izobrazena žena in mati ona sila, ki daje naraščaju trdno nacionalno, tj. v takratnem zmislu, nemško

zavest. Razmeroma pozni ustanovitvi deške meščanske šole se moramo čuditi tembolj, če pomislimo, da je bil Maribor od nekdanj središče živalne trgovine in torišče pridnih rokodelcev, mariborska okolica pa zlata jama za poljedelstvo, vinarstvo, sadjarstvo in gozdarstvo.

Naša deška meščanska šola se je rodila, kakor več drugih meščanskih šol, iz osemrazredne osnovne šole. Ob taki

FRANC FRISCH,
prvi ravnatelj, od 1891. do 1903. l.

preustrojitvi so odcepili od osemrazrednice tri najvišje razrede in jim dali ravnatelja in za pouk na meščanski šoli izprašano učiteljstvo. Zato tudi ni bilo v takih slučajih skrbi za šolske prostore. Tudi naša deška meščanska šola je ostala s svojo matično osnovno šolo še dolgo vrsto let v istem posloplju. Oba zavoda sta bila nastanjena v mogočnem šolskem posloplju, ki ga je zgradila mestna občina po načrtih arhitekta Viljema Bücherja in ga dne 2. oktobra 1873. leta izročila svojemu namenu. Od tedaj je zavzemala vzhodni in južni del državna realka, severni trakt pa je napolnila I. deška osnovna in pozneje

meščanska šola. Na zunaj lepa renesančna zgradba seveda v svojih notranjih prostorih že dolgo več ne ustreza zahtevam modernega šolskega poslopja.

Izmed veččakov, ki jim je bila poverjena sestavitev učnih načrtov za nameravano meščansko šolo, bodi omenjen znameniti slovenski pedagoški pisatelj in šolnik Henrik Schreiner, ki je bil takrat ravnatelj moškega učiteljišča v Mariboru.

VIKTOR PHILIPPEK,
drugi ravnatelj, od 1903. do 1919. l.

VIKTOR PHILIPPEK,
drugi ravnatelj, od 1903. do 1919. l.

Za prvega ravnatelja deške meščanske šole je bil imenovan strokovni učitelj Franc Frisch, ki je postal pozneje ravnatelj mariborskega ženskega učiteljišča. Znan je tudi kot pisatelj nemških čitank in drugih šolskih in pedagoških knjig. V prvem učiteljskem zboru so bili nemški strokovni učitelji Ludovik Hudovernik, Karel Sketh in Franc Meschko, pa katehet Slovenec, Ivan Vreže. Da je bila deška meščanska šola že od vsega početka strogo nemški zavod, spričo takratnih razmer ni treba poudarjati. Vršila je dolgo vrsto let izrazito nacionalno delo v nemškem smislu.

Ob otvoritvi, dne 16. septembra 1891. leta, je štel novi zavod dva postopna razreda, ki sta imela vsak nad 80 učencev. Med njimi pa je bilo mnogo slabičev, ki so omahnili in izostali že med šolskim letom.

V pričetku drugega šolskega leta je bila naša deška meščanska šola že popolna. Imela je tri postopne temeljne razrede in še vzporednico k 1. razredu. Radi obilnega izstopanja učencev in strogega redovanja, je štel 3. razred ob koncu leta sicer samo 13 učencev, zato pa so bili vsi ostali razredi dobro obljudeni. Novi zavod je premagal početne težkoče in je živel in se razvijal, čeprav polagoma. V prej navedeni obliki je ostala deška meščanska šola polno desetletje. V spodnjih razredih je število učencev polagoma rastlo. Le 3. razred je bil bolj šibek. Mladina je le polagoma pojmla, da je treba pričete nauke tudi dovršiti. Še dolgo se je poznal vpliv osnovne šole. Iz nje je lahko izstopil vsakdo, ki mu je bilo 14 let. Po letu 1901. vidimo tudi v tem oziru napredek.

V pričetku šolskega leta 1903./04. je bil imenovan dose-danji ravnatelj naše meščanske šole, Franc Frisch, radi svojih pedagoških zaslug, vzlic temu, da ni imel akademske izobrazbe, za ravnatelja novega deželnega ženskega učiteljišča v Mariboru. Na njega mesto je stopil dotedanji strokovni učitelj deške meščanske šole v Mariboru, Viktor Philippek, ki je ostal ravnatelj vse do tukajšnjega šolskega prevrata dne 31. marca 1919. leta.

Prvi večji porast je dočakala naša šola v pričetku šolskega leta 1905./06., ko je število učencev tako narastlo, da je bilo treba otvoriti vzporednico tudi k 2. razredu. V tem šolskem letu je štel tudi 3. razred neobičajno veliko učencev. V sledečih letih je ta razred vse bolj napredoval, tako da je bilo v njem vedno nad 50 učencev. Ker so bile takratne meščanske šole samo trirazredne, je torej naša meščanska šola poslala v praktične stroke vedno več svojih absolventov.

S porastom 3. razreda je bila dana možnost še večjega napredka. V tem času je namreč šolska oblast ustanovila tako zvane »enoletne tečaje« ali »nadaljevalne razrede«. V te tečaje so lahko vstopali učenci, ki so dobili na koncu 3. razreda meščanske šole odpustnico, in so torej dovršili popolno trirazredno meščansko šolo. Enoletni tečaji so imeli namen poglobiti učno snov, ki so jo učenci predelali v treh raz-

redih normalne meščanske šole. Z njimi je bila meščanska šola razširjena v štirirazrednico. S tem se je že takrat jako približala nižji srednji šoli realnega tipa. Nadaljevalnih razredov so se najbolj posluževale meščanske šole na Dunaju in na Češkem. V naših krajih je bil s pomočjo privatne podpore odprt na deški meščanski šoli v Krškem že leta 1903. Ob svoji dvajsetletnici leta 1911./1912. ga je dobila tudi deška meščanska šola v Mariboru. Ker so se učenci v teku dolgih let komaj privadili, da so vztrajali v trirazredni meščanski šoli do konca, je bila otvoritev četrtega razreda možna le vsled velikega števila učencev v 3. razredu. V novi 4. razred se je vpisalo res le 14 absolventov 3. razreda.

V šolskem letu 1913./14. se je vpisalo toliko novincev, da je bilo treba otvoriti k 1. razredu še eno vzporednico. Naš zavod je štel tedaj sedem razredov in je ohranil to število vzlic težkočam v svetovni vojni do leta 1918.

Svetovna vojna je povzročila šolstvu mnogo zla. Tudi deški meščanski šoli v Mariboru ni prizanesla. Udarila jo je še bolj občutno nego druge šolske zavode v mestu. Mnogo učiteljev je bilo pozvanih pod orožje. Njih maloštevilni namestniki in ostali tovariši so pričeli v šolskem letu 1914./15. s poukom komaj 9. oktobra. Konec tega šolskega leta je bil vreden pričetka. Dne 26. majnika je moral hipoma nehati pouk. Vse ogromno poslopje je s telovadnico vred zasedel »Armeeberkommando«, ki je ostal tu skoraj do konca vojne.

V vojnih šolskih letih je trpela šola vsled premalega števila šolskih prostorov. Potikala se je po mestu, največ je bila nastanjena na 4. deški osnovni šoli v Samostanski ulici, ki je bila pa tudi polna dece z osnovnih šol. Umevno je, da so morali učitelji do skrajnosti okrniti predmete in učne ure. Vsekakor je bilo pa dobro, da je bila mladina vsaj nekaj ur na dan v šoli odtegnjena pogubnemu vplivu ulice.

V velikih počitnicah leta 1918. so deško meščansko šolo zopet vselili v stare prostore. Pri izseljevanju in ob vrnitvi je bilo seveda mnogo učil pokvarjenih ali uničenih. Tudi že itak stara oprema je mnogo trpela. Ob otvoritvi novega šolskega leta 1918./19. se je pokazala potreba vzporednice k 3. razredu tako, da je imel zavod s tem letom štiri temeljne razrede in štiri vzporednice.

Po končani vojni in naši osvoboditvi so ostale šole v Mariboru še pet mesecev v rokah prejšnjega učiteljstva. Posled-

nji učiteljski zbor na našem zavodu je bil sestavljen iz sledečih oseb: Ravnatelj Viktor Philippek, stalni katehet Martin Petelinšek in strokovni učitelji Ferdinand Bucher, Alfred Fröhlich, Maks Kovač, Friderik Ledineg, Josip Reßmann, Ivan Wassermann, Josip Wermuth in Rikard Wolf.

Ob šolskem prevratu koncem meseca marca 1919. leta je izročil dotedanji ravnatelj deške meščanske šole vpričo mestnega šolskega nadzornika Miroslava Šijanca posle in in-

DRAGO HUMEK,
tretji ravnatelj, od 1919. l.

ventar katehetu Martinu Petelinšku, ki je nato dne 3. aprila vse izročil novemu ravnatelju Dragotinu Humeku. Ta je bil dotlej 22 let strokovni učitelj na deški meščanski šoli v Krškem.

Na zavodu so ostali še dotedanji nemški učitelji: Alfred Fröhlich, Maks Kovač in Josip Reßmann. Razen ravnatelja Humeka in kateheta Petelinška so bili prideleni naši šoli še Ivanka Kalinova, Josip Poljanec, Franc Škof, Milan Vauda in Milan Zupančič. Ta, za toliko število razredov sicer pre-

majhen učiteljski zbor, je radi mnogih zaprek in velikonočnih počitnic pričel s poukom v sredo, dne 23. aprila.

Naše težkoče so bile v začetku slične onim na drugih zavodih. Zrahljana disciplina, prikrito hujskanje, nezaupanje v slovenskega učitelja, nesigurnost Maribora, težki življenjski pogoji za učiteljstvo in pomanjkanje učil, vse to je tvorilo težke ovire rednemu delu. A tudi te sta končno premagala vztrajnost in dobro tovarištvo učiteljstva.

FOTO HUMEK

*Učiteljski zbor po šol. prevratu 1919. l.
Zuvančič, Kovač, Perelinšek, Vauda, Fröhlich,
Ressman, Kalinova, Humek, Poljanec,
Škof.*

Doslej je bila naša meščanska šola popolnoma nemški zavod s strogim nemškim nacionalnim duhom. Učenec tu ni smel izpregovoriti slovenske besede. Preustrojitev take šole v jezikovnem pogledu, ni bila lahka naloga. Treba je bilo čakati in pred vsem — delati.

Že v pričetku šolskega leta 1919./20. se je vpisalo toliko slovenskih dečkov, da je dobil zavod tri temeljne slovenske

razrede. V teku časa so se slovenski razredi vse bolj množili, nemški pa kopneli tako, da je ob zaključku šolskega leta 1923./24. izginil zadnji nemški razred. Od tedaj se ni nikoli več javilo toliko nemških učencev, da bi njih število doseglo predpisano višino za otvoritev nemškega razreda.

V sledečih letih je naša šola vedno rastla in je število nje razredov doseglo 11. To število je ostalo neizpremenjeno skozi dobo petih let. V jubilejnim letošnjem šolskem letu pa je število razredov padlo na 9. Vzroki padca so različni. Meščanske šole so edina učna ustanova, ki še danes nima svojega zakona. Zato so nje odnošaji do drugih zavodov še neurejeni. Ker se vrhu tega hoče današnjemu človeku lahkega dela in sigurnega zaslužka, sili mladina na srednje šole, ki omogočajo vstop v državno službo. Mnogo učencev iz mestne okolice je izostalo, ker mestna uprava radi premalega števila šolskih prostorov odklanja zunanje učence, ali pa jim nalaga visoko šolnino.

V dobi po šolskem prevratu je uspešen pouk ovirala vedna menjava in pomanjkanje učiteljstva. Nekaj časa je bilo tudi premalo učnih sob. V letih, ko je štela naša šola 11 razredov, smo imeli vedno »potujoč« razred brez lastne učne sobe. Priznati pa moramo, da je zavod razmeroma dobro opremljen z učili, ki so posebno narasla po prihodu slovenskega učiteljstva. V tem času je dobil zavod tudi predavalnico za fiziko in kemijo, leta 1928. pa veliko, moderno urejeno šolsko delavnico, ki je edina te vrste v naši kraljevini. Razen navedenih prostorov ima naša šola kabinete za zemljepisje in zgodovino, za priropisje in za fiziko, 10 učnih sob, 2 risalnici in veliko telovadnico, ki jo ob enem uporablja tudi državna realna gimnazija in sokolsko društvo. Leta 1929. je dobila telovadnica lep pod iz hrastovih deščic.

Da bi pokazalo, na kakšni višini stoji naša deška meščanska šola po šolskem prevratu, je priredilo nje učiteljstvo že koncem šolskega leta 1922./23. veliko razstavo šolskih izdelkov v prostorni spodnji risalnici. Tedaj so bili poleg risb, zvezkov in drugih šolskih izdelkov prvikrat razstavljeni ročni izdelki učencev: modeli, vezane knjige, mape, leseni predmeti i. t. d. V sledečem šolskem letu se je naša šola udeležila velike razstave v Beogradu, kjer je po sodbi posetnikov zavzemala prvo mesto. Največjo in najlepšo razstavo pa je priredilo učiteljstvo naše meščanske šole ob koncu šolskega leta 1927./28. ob pri-

liki kongresa meščanskošolskih učiteljev v Mariboru. Tedaj je prihitelo nad 200 učiteljev in učiteljic meščanskih šol iz vseh delov naše Jugoslavije v Maribor. Učiteljstvo slovenskih meščanskih šol je priredilo ogromno kolektivno razstavo, ki je napolnila na lepi 2. dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici 16 večjih in manjših sob in dva hodnika. Razstavili sta svoje izdelke 32 meščanski šoli iz tedanje ljubljanske in mariborske oblasti.

Dr. ALOJZIJ JUVAN,
župan mesta Maribora.

V teku poslednjih 12 let so delo v naši meščanski šoli nadzorovali mnogi nadzorniki. V prvih poveljnih letih sta bila naša nadzornika profesorja Miroslav Šijanec in Fran Fink. Često si je takrat ogledal šolo in pouk veliki prijatelj meščanskih šol prosvetni inspektor dr. Leopold Poljanec. V času mariborske oblasti je nadzoroval prosvetni inspektor dr. Adolf Pečovnik, naposled pa prosvetni inspektor dr. Fran Kotnik. Vsi našeti nadzorniki so se o naši deški meščanski šoli izrekli zelo zadovoljivo.

Našo deško meščansko šolo je vedno v veliki meri podpirala mestna uprava. Poleg rednih postavk v proračunu so bili

vedno tudi dovoljeni večji in manjši zneski za razne svrhe. Posebno mnogo je žrtvovala mestna uprava za novo fizikalno predavalnico, za graditev šolske delavnice, za parketiranje in opremo telovadnice i. t. d. Tudi izdajo pričujočega spisa je omogočil g. župan dr. Alojzij Juvan, ki mu bodi na tem mestu izrečena za to presrčna hvala.

Danes, ko stopa deška meščanska šola v Mariboru v poslednje desetletje pol stoletja, lahko ponosno pogleda na svoje kulturno delo. Učencev, ki jih je videla pod svojim krovom,

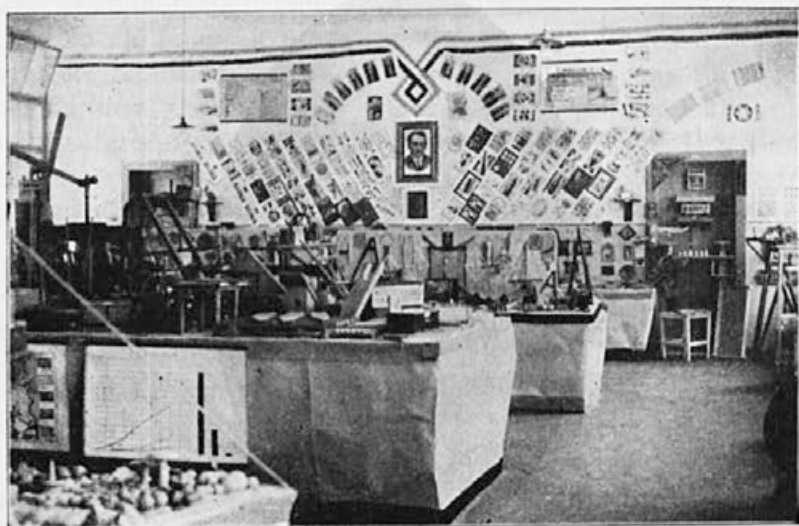

FOTO KOS.

Def naše razstave v Mariboru 1928. l.

je mnogo tisoč. Velika večina od teh je pri dobrem kruhu. Vsak izmed njih se gotovo tu in tam hvaležno spominja naše meščanske šole in nje učiteljev, ki so hoteli mladini vselej le dobro.

Ob štiridesetletnem jubileju državne deške meščanske šole v Mariboru želimo, da bi to kulturno ognjišče še dalje cvetelo in rastlo in vzgajalo naše dečke v dobre in delavne sinove našega mesta in v zavedne državljane, ki bodo vroče ljubili domačo grudo in svojo majko Jugoslavijo.

Drago H u m e k.

ŠTIRJE DECENIJI V ŠTEVILKAH.

In če bi pogledal lenuh v trenutku, ko zadene na rame peti križ, v svojo preteklost, bi videl za seboj dolgo dobo, pa če bi bila tudi le samo bela lisa. Gotovo pa je zanimivejši pogled v pretekle dni in decenije šolskega zavoda, ki mora biti žarišče vsega lepega, učitelj novih idej in vzgojitelj novih generacij. Tak pogled pa je še lepši za šolo, ki je bila v tem času nad dvanajest let vzgojiteljica našega srednjega stanu na jezikovni in državni meji.

FOTO KOS.

Del naše razstave v Mariboru 1928. f.

Dolga je brazda, ki je v njo sejal učitelj štirideset let kleno zrnje. Globoko je vrezal brazdo plug kulture. Premnogo zrno je obrodilo stoteren sad, saj je bila nepregledna vrsta mladih duš dovezetna za zlate nauke in pripravljena sprejeti kulturne dobrine svojih prednikov.

Učitelj pa je sadjar v sadnem vrtu. Nikoli ne da rad drevesca iz rok predno ga ni vzgojil in pripravil za življenje. Njega najiskrenejša želja je, da bi vsak učenec, ki je vstopil v šolo, dovršil svoje nauke na zavodu. Često se mu namera posreči,

v mnogih slučajih pa drevesce usalne še predno je vzgojeno, ali pa ga tuje sile presade drugam. V boju za obstanek mora tudi marsikateri nadarjen učenec zapustiti šolo še predno jo je dovršil. Materijalne skrbi prisilijo roditelje, da oddajo svojo deco pred dovršitvijo meščanske šole v obrt ali v trgovino. Da bi ne izgubljali let zastoj Mnogo takih, pa tudi onih, ki se jim v šoli ni hotelo učenja in dela, izpregleda v poznejšem trdem življenskem boju, pa se vrnejo in dokončajo v šolski dobi pričetni studij v privatnem pouku in s privatnimi izpiti.

V teku 40 let so bili na naši meščanski šoli vpisani 12234 učenci. Od teh je bil 1571 absolvent, med njimi 345 z završnim izpitom. Ker so posamezni učenci vpisani po 4 leta, je število poedincev dokaj nižje. Zato se odstotek absolventov mnogo izboljša.

Zanimanje za našo meščansko šolo ni bilo vedno enako. V prvem šolskem letu 1891.—1892. sta imela po en prvi in drugi razred vsak nad 80 učencev. Od 81 učenca drugega razreda je dovršilo razred 39, a se je od teh vpisalo v tretji razred še 17, dovršilo pa le 13 učencev. Bili so to prvi absolventi takratne trirazredne meščanske šole. Drugo leto je štel zavod že 2 prva, 1 drugi in 1 tretji razred. Tak je ostal polnih 13 let, do šolskega leta 1905.—1906. Takrat je dobil drugi razred vzporednico. Naval na prvi razred je bil vse večji. V šolskem letu 1911.—1912. so otvorili k prvemu razredu še eno vzporednico, ob istem času pa se je posrečilo izposlovati četrti ali nastavni razred (Einjähriger Lehrkurs). Od 44 absolventov prejšnjega tretjega razreda se je vpisalo v novo ustanovljeni razred 14 gojencev, ki so vsi dovršili tako izpopolnjeno meščansko šolo. Navedenih 7 razredov je imela šola vse do znamenitega prevratnega leta 1918.—1919. V početku tega šolskega leta je bilo treba deliti tretji razred, ki je imel po delitvi še vedno 47 in 43 učencev. Odstotek absolventov je bil to leto najslabši. Mnogo učencev, posebno onih iz tretjih razredov, je ob prevratu in v sledečih burnih dneh kar izostalo, pa se niso vrnili več.

S šolskim letom 1919.—1920. pričenja nova doba za našo meščansko šolo. V tem letu je dobil zavod prve slovenske razrede z nemškimi vzporednicami. Razmerje je bilo 1+1+1+0 za slovenske in 2+1+1+1 za nemške razrede. Po številu učencev je bilo razmerje 63+44+24+0 proti 101+65+37+25.

Vglablajoč se v nove razmere in sodeč po znanem izumetničenem ustvarjanju mariborske nemške večine je učiteljski zbor upravičeno sodil, da bodo nemški razredi brez nasilnih ukrepov sami od sebe izplahnili. In to se je res zgodilo že v razdobju petih let. Sledeči pregled nazorno kaže, kako so se množili slovenski razredi in učenci in kako se je hitro krčila nemška meščanska šola:

1. Šolsko leto	slovenskih razredov	učencev
1919.—1920.	$1+1+1+0 = 3$	$63+ 44+24+ 0 = 131$
1920.—1921.	$2+1+1+1 = 5$	$101+ 58+38+14 = 211$
1921.—1922.	$3+2+1+1 = 7$	$141+ 99+48+22 = 310$
1922.—1923.	$3+2+2+1 = 8$	$148+121+68+22 = 359$
1923.—1924.	$4+2+2+1 = 9$	$157+106+84+32 = 379$

2. Šolsko leto	nemških razredov	učencev
1919.—1920.	$2+1+1+1 = 5$	$101+65+37+25 = 228$
1920.—1921.	$1+2+1+1 = 5$	$58+77+27+12 = 174$
1921.—1922.	$1+1+1+0 = 3$	$45+45+34+ 0 = 124$
1922.—1923.	$1+1+1+0 = 3$	$40+23+14+ 0 = 77$
1923.—1924.	$0+1+0+0 = 1$	$0+34+ 0+ 0 = 34$

V šolskem letu 1924.—1925. je bila deška meščanska šola v Mariboru že popolnoma slovenska. Za tretji nemški razred se je oglasilo premalo učencev. Večinoma so se vpisali v slovenske razrede. V tem letu je štela zavod 10 razredov, med njimi 2 četrta s 32 in 27 učenci. Ker je bila že prejšnje leto izvršena preuredba (unifikacija) vseh meščanskih šol v naši kraljevini v tem smislu, da mora imeti popolna meščanska šola štiri razrede, je bil dotok v četrti razred vse večji. V obče so učenci čezdalje manj izstopali med šolskim letom in pred dokončanjem studija na meščanski šoli.

Najvišje število učencev je dosegel naš zavod v šolskem letu 1926.—1927. V 11 razredih so bili skupaj 523 učenci. Radi tega je štela šola v šolskem letu 1929.—1930. celo 3 četrte razrede. V poslednjih letih se čuti upadek, ki so mu krivi razni vzroki, pred vsem pa neurejenost meščanskih šol, ki še vedno nimajo svojega zakona, zapostavljanje meščanskih šol v pogledu prestopa učencev na druge zavode in radi tega velik naval mladine na srednje šole. Letos, v jubiljnem letu ima naša šola 9 razredov s 324 učenci.

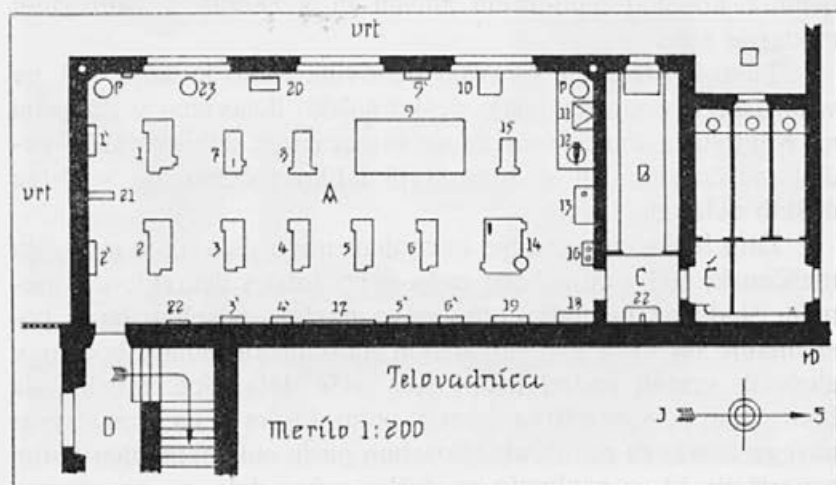
Deška meščanska šola v Mariboru nudi tudi zanimivo sliko v pogledu na narodnost učencev. Največ Slovencev je bilo vpisanih v prvih letih po otvoritvi. Vsi ostali učenci so bili seveda vpisani kot Nemci. Učenci madžarske ali italijanske narodnosti so redke izjeme. V poznejših letih, posebno po letu 1901. se je število Slovencev stalno krčilo. Kot Nemci so bili vpisani celo učenci izrazito slovenskega pokolenja. Med vojno so nekateri učitelji pisali kataloge edino le z gotico. Za Maribor značilnih Itschev in Eggov kar mrgoli. Tudi otroci beguncev s Primorja so bili često vpisani kot Nemci. Po vojni se je ta slika seveda popolnoma izpremenila. V jubilejnem letu je n. pr. med 324 učenci le 41 Nемец. Z ozirom na versko pripadnost je velika večina učencev rimskokatoliške vere. Od ostalih verskih izpovedi so zastopani le evangeličani, ki jih je pa malo—kdaj nad 10.

Naša šola je zanimiva tudi v pogledu roditeljev, ki so svojo deco tu vpisali. Večina teh pripada malemu človeku, ki hoče dati svojemu otroku praktično izobrazbo v življenje, ker mu drugih zemeljskih dobrin dati ne more. Tako so uvideli potrebo meščanskih šol najprej delavski sloji, za njimi obrtniki, železničarji i. t. d. Med učenci je pa tudi mnogo sinov uradnikov in posestnikov iz mestne okolice. V našo meščansko šolo so hodili mnogi učenci iz prav oddaljenih krajev: Nje delokrog se je raztezal od Št. Lenarta v Sl. g. do Dravograda, pa od Št. Ilja v Sl. g. do Poljčan. Dotok iz okolice sta nekoliko zajezili novi šoli v Št. Lenartu in v Sl. Bistrici. A še danes hodi mnogo učencev po dve uri daleč v našo šolo peš ali se vozi z vlakom. Zanimivo je dejstvo, da so baš tisti učenci, ki hodijo iz najoddaljenejših krajev, navadno bolj pridni nego učenci iz mesta, ki jim je šola pred nosom.

Od šolskega leta 1919.—1920. je bilo vpisanih 359, 385, 434, 436, 413, 456, 501, 523, 486, 464, 379 in 324 učenci. Vzroke poslednjega padca te zanimive krivulje sem že navedel. Omenim naj še, da je mestna uprava dve leti odklanjala učence iz okolice, ker nima za mestno deco dovolj šolskih prostorov.

Od prej navedenega šolskega leta do danes je bilo tudi razveseljivo število onih učencev, ki so popolnoma dovršili meščansko šolo. V poslednjih 12 letih je odšlo z našega zavoda 50, 55, 63, 59, 75, 52, 67, 48, 77, 65, 68 in 51 absolvent.

Če pregledamo zapiske prejšnjih let in izkustva v dobi po prevratu, vidimo, da je odšel največji del absolventov in drugih učencev, ki so zapustili tukajšnji zavod, v obrt in trgovino. Nekateri so vstopili po položenem diferencialnem izpitu na srednjo šolo, na učiteljske, na trgovsko šolo ali akademijo in na srednjo tehniško šolo. A to je le majhen del učencev. Praktični poklici daleč presegajo nadaljni studij. Obrt in trgovina prevladujeta z nad 80%. Šola je tudi v tem pogledu dosegla svoj smoter. In to je prav! Če tudi priznavamo načelo: prosto

Tloris naše šolske delavnice.

pot nadarjenim, moramo vedno poudarjati, da bodi meščanski šoli glavni namen vzgoja obrtnega, trgovskega in kmetijskega naraščaja. Zaokrožena naobrazba, ki jo nudi meščanska šola svojim učencem, je potrebna vsakemu obrtniku, trgovcu in poljedelcu, ki stremi za napredkom. Žal, da naši obrtniki še vedno jemljejo v uk premalo izobražene učence in s tem zadržujejo razvoj domače obrti, tujim strokovnjakom pa omogočajo zaslužek, ki bi ga moral prejemati domačin.

Ponosni smo na naše absolvente, ki po veliki večini v vseh strokah dobro napredujejo. Mnogi se često vračajo na meščansko šolo, ki jih z njo spajajo lepi mladostni spomini.

Janko Pirč.

NAŠA ŠOLSKA DELAVNICA.

Lahko bi rekel, da je to prva šolska delavnica pri nas in mislim, da ta trditev ni pretirana, če imam pred očmi delavnice za dečke na meščanskih šolah. Tudi imenujem delavnico le oni prostor, ki je posvečen edino ročnemu delu. Prostor mora biti v to svrho pravilno zgrajen in — opremljen.

Nekatere nove in novejšje meščanske šole imajo sicer deške delavnice, ki jim je že gradbeni načrt odkazal namen. Ne vem pa doslej za nobeno šolsko delavnico, ki bi bila opremljena v količkaj modernem smislu in v skladu z zahtevami moderne šole.

Tako je pri nas v Dravski banovini. Kako je dalje doli, ne vem. Dolgo vrsto let imajo deško šolsko delavnico v Zagrebu na Kaptolu, a danes tudi ta ne ustreza več zahtevam. O večini meščanskih šol v Jugoslaviji lahko rečemo, da so brez deških delavnic.

Zato lahko mirne duše imenujem novo delavnico na deški meščanski šoli v Mariboru našo prvo šolsko delavnico. V popolnejši dokaz in podkrepitev tega naziva, posebno pa v posnemanje na vseh jugoslovanskih meščanskih šolah, hočem v sledečih vrstah podati točen opis naše delavnice. Mislim, da bom s tem opisom ustregel vsem onim, ki jim je na srcu vzgoja našega moškega naraščaja. Posebno pa je opis namenjen tistim tovarišem, ki se zanimajo za deška ročna dela, pa za opremo delavnic in za orodje, ki si brez njega ne moremo misliti uspešnega dela.

ZGRADBA.

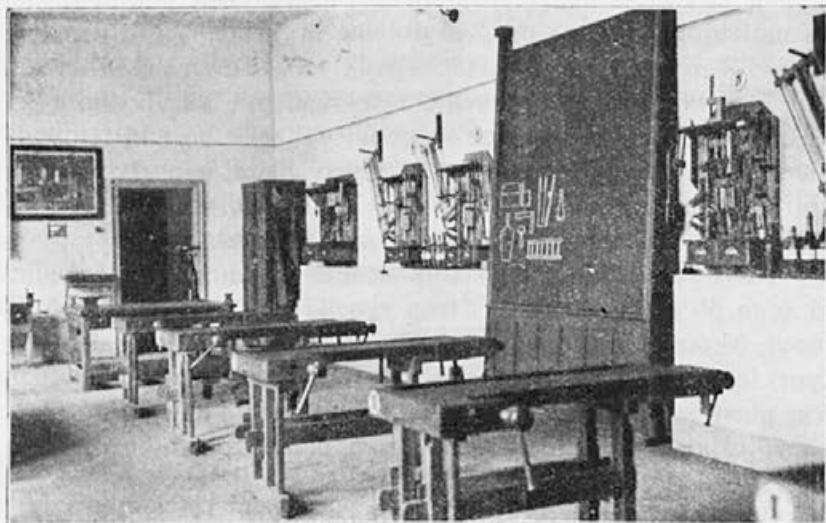
Na zapadni strani naše velike telovadnice, ki meri v dolžini do 30 m, je prizidek z oblačilnico, prho in stranišči za telovadce. Med prizidkom in telovadnico je bil prazen, neuporabljen prostor, ves poln popoldanskega solnca. In ko sem nekoč opazoval ta pozabljeni solnčni kotiček, se mi je zahotelo, da bi postavil tu veliko, udobno, svetlo in mirno šolsko delavnico, kjer bi se zbirali naši dečki k delu.

Pa sem vzel svinčnik in papir in sem skiciral novo delavnico, kakršna je vstala v mojih mislih. Kalkulacija se mi je videla prav preprosta: Pouka ne bom motil, zakaj med novo delavnico in šolskim poslopjem je nad 20 m visoka telovadni-

ca. Tudi sosedov ne bom vznemirjal. Med hišami našega bloka in omenjenim kotom so vrtovi in dvorišča. Vrhu tega bom razbijal na samih tleh, ne pa kje gori v nadstropju.

In zgradba je bila prava igrača. Prvo steno tvori telovadnica, drugo omenjeni prizidek, dve bi pa še zgradili in poveznil strop, ki bi bil ob enem streha. Pa imaš delavnico!

Vzlic enostavni nalogi sem se pa kmalu spomnil denarne plati. Segel sem v žep, in je bil prazen. Bog je pa ustvaril do-

Delni pogled v delavnico.

FOTO KOS.

bre ljudi in mestne očete, ki imajo srce za deco in za neskrupne želje nje učiteljev. Zato sem čedno prerisal tisto skico in sem stopil v gradbeni urad. Tam so mi rekli, da je misei prav dobra. S to pobudo sem se napotil k drugim gospodom, ki so po tehtnem premisleku in potrebnih sejah omogočili graditev nove delavnice.

Gradbena dela so trajala od pričetka maja do konca avgusta 1928. leta. Vreme je bilo sijajno, prav tako pa tudi moje veselje, ki je bilo krivo, da sem vsako opeko in vsako desko posebe ogledal.

A ko je bil gradbeni del naloge pri koncu, sem videl, da je to komaj polovica delavnice. Za A je moral vsekakor priti B. Delavnice je bilo treba opremiti. Zopet sem prosil in zbiral. Največ so žrtvovali tudi za opremo na magistratu. Krepko

podporo je naklonil oblastni odbor. Mnogo sem nabral pri svojih in šolskih prijateljih. Bodi ob tej priliki in na tem mestu vsem izrečena presrčna hvala! Poldrugo leto trdega dela je bilo treba, da smo delavnico popolnoma opremili. Danes je delo dovršeno, pa nam ni žal ne besedi ne truda, ki smo ga žrtvovali udejevitvi naše delavnice.

Zgradba (glej načrt!) je okroglo 17 m dolga in 8 m široka. Če odračunimo debelost zidov, ostane za delavnico (A) 14 m dolžine in 7 m širine, za shrambo (B) 5 m dolžine in 2 m širine, za umivalnico (C) pa po 2 m dolžine in širine. Vsi ti prostori so nad 4 m visoki. K delavnici spada sedaj še en del stranišča (Č), ki je bilo prej vse namenjeno telovadecem, pa vhodna veža (D). Iz veže držijo stopnice v precej veliko sobo nad telovadnico. Tu smo imeli prej tesno delavnico. Sedaj je pretvorjena v zbirko izdelkov in šolski muzej. Od tu pridemo tudi v podstrešje, kjer hranimo les in ostali material za delo.

Novi steni delavnice sta iz opeke na betonskem temelju, ki sega 50 cm nad teren. Strop tvorijo močni vodoravni tramovi. Neposredno na njih leže le malo poševni lemezi. Krov tvori lega desak, ki so pokrite s tremi plastmi strešne lepenke. Vse plasti so zlepljene z debelo tekočim vrelim katranom. Streha je vrhu tega še pokrita z 8 cm debelo plastjo izpranega dravskega gruščja, ki brani solncu k strešni lepenki.

Tla v delavnici tvori 10 cm debela plast betona, ki brani vlagi prehod do poda. Na tej plasti je 12 cm debel nasip žlindre. V njej so položene blazine, ki je na nje pribit pod iz enako širokih, 4 cm debelih desak. Prav tak pod je tudi v shrambi. Le umivalnica in stranišče imata tlak iz gladkega betona.

Delavnico razsvetljujejo tri okna. Vsako posamezno okno meri nad 4 m², tako, da je delavnica tudi ob oblačnih dneh krasno razsvetljena. Da so okna radi boljšega zadrževanja toplote, dvojna, je umljivo.

Pri večernem delu razsvetljuje delavnico 7 žarnic. Od teh je po ena nameščena na sprednji in zadnji, po dve pa na desni in levi steni. Vsaka je 100svečna. Najmočnejša 200 svečna žarnica je v sredi na stropu. Stikala so urejena tako, da lahko prižgemo poljubno število žarnic.

V južni steni je tik pod stropom električni prezračevalec, ki lahko v malo minutah prenovi zrak in odstrani prah. Na severni strani je električno vtikalo za uporabo toka v spajanje in druge svrhe.

Poleg električnega toka je v delavnico napeljan tudi plin, ki ga uporabljamo posebno za kuhanje kleja in škrobovega lepila, a tudi za segrevanje stekla, manjših kosov kovine i. t. d. V ta namen služi pečica z dvema gorilcema in poseben Bunsenov gorilec.

Neposredno v umivalnico je napeljan vodovod. Pod vodovodno pipo je velik, emajliran lijak, ki ga lahko pretvorimo v umivalnik. Pod lijakom je v tleh odtok v kanal. Odtok je zaprt s sifonsko zaklopko, ki brani vstop mrzlemu zraku in kanalskemu smradu.

Delavnico ogrevata pozimi dve železni, nasipni peči, ki v najkrajšem času prijetno ogrejeta nad 400 m³ velik prostor. V mili zimi zadostuje za razgretje le ena peč.

Toliko se mi je zdelo potrebno povedati o stavbi, ki je ob vsi dobri in prikladni izvršitvi stala le nekaj nad 50.000 Din, kar gotovo ni mnogo. Ta razmeroma majhen izdatek je omogočil mestni magistrat, ki je vsa dela opravil s svojimi delavci in obrtniki.

OPREMA.

Povedal sem že, da je bila nabava opreme prav trd orih. Končno je bil rešen pa tudi ta problem, saj človek reši vsako nalogo, če ima zadosti trdne volje.

V naši delavnici je bilo v začetku 6 skobeljnikov (1—6). Letos smo namestili še 7. skobeljnik. Ti so na sprednjem koncu označeni z rimskimi številkami I do VII. Dva skobeljnika sta normalno velika, pet pa je nekoliko manjših, tako, da delajo lahko pri njih tudi majhni učenci. Prvi skobeljnik je spojen z lesno stružnico na motorski pogon (1), lahko torej ob enem zaposluje dva učenca. Elektromotor je v betonskem koritu pod podom. Pogonski jermen je vse do vrha zavarovan z opažem.

Vsak skobeljnik ima stensko omarico za orodje. Omarice so odprte in takisto opremljene z rimskimi številkami. V omaricah je urejeno orodje tako, da ga lahko hitro vzamemo v roko in prav tako hitro spravimo nazaj. Učitelj lahko vrhu tega po vsakem pouku zdajci ugotovi, je li vsako orodje na svojem mestu in ali ne manjka to ali ono. Izgubljene kose mora učenec takoj poiskati ali pa nadomestiti z novimi. Da se orodje posameznih omaric ne pomeša, je vsak kos na vidnem mestu

označen z vrezano ali vpiljeno rimsko številko one omarice. Tak način spravljanja omogoča popoln red in zabranjuje krhanje ostrin. Seveda iz odprtih omaric lahko kaj izgine, a učenci so za inventar odgovorni in že iz tega vzroka pazijo, da je vse v redu.

Vsaka omarica je opremljena posebno s takim orodjem, ki ga za mizarstvo vedno potrebujemo. Vrhu tega pa je na posamezne omarice razdeljeno redkejše orodje tako, da se med seboj izpopolnjuje. Poleg vsake omarice vise potrebne žage.

Omeniti moram, da ima vsaka omarica zgoraj polico za vsakovrstno uporabo, spodaj pa dva predala z manjšimi predalčki za žblje, vijake i. t. d.

Poleg prvega skobeljnika je na posebni mizici krožna žaga za prirezovanje desak (7). Goni jo prej omenjeni motor. V isti vrsti je še lesna stružnica (8) na nožni pogon, ki je pa učenci iz razumljivih razlogov ne obrajtajo tako kot ono, »ki se sama vrta«.

Za kartonažna in knjigoveška dela služi 3 m dolga in 1½ metra široka miza iz trdega lesa (9). Miza ima na vsaki strani po tri predale za potreščine ali orodje. Pri njej lahko prosto dela osem učencev. K njej spada še stenska polica (9) z vložnimi deščicami raznih velikosti, pa stroj za obrezovanje knjig (10). Stroj je solidna železna konstrukcija tvrdke Anger na Dunaju. Obrezuje lahko 8 cm debelo in 40 cm dolgo knjigo, kar je za šolsko uporabo primerno. V načrtu ni razviden stroj za rezanje lepenke, ki nam ga je letos dobavila prej omenjena tvrdka.

Severni konec delavnice je opremljen za kovinarsko delo. V kotu pri peči so tla iz gladkega betona. Tu stoji majhna poljska kovačnica (11) s centrifugo na nožni pogon. Nad njo je pločevinasta strešica za odhajanje dima, poleg kovačnice pa stoji na trdni, leseni kladi nakovalo (12). Ob isti steni je še majhna mizica s predalom za kleparsko orodje (13). Na njej stoji Bunsenov gorilec in majhen brus iz karborunda za brušenje kovin. Nad mizico je omarica z obvezami in zdravili za slučaj ranjenja.

Ključavničarskemu delu je namenjena večja miza z debelo ploščo iz trdega lesa (14). Na njej sta pritrjena dva prireza, malo nakovalce in vrtalni stroj znamke »Ideal«, ki vrta s spiralnimi svedri luknje od 1 do 10 mm.

Za struženje kovin služi kovinarska stružnica na nožni pogon (15). Ta ima v posebnem predalu vse potrebno orodje in je opremljena z ročnimi sankami (suportom). Ostalo orodje za kovinarsko delo je zbrano v posebni odprti omarici (19).

Plinski kuhalnik (16) sem omenil že v prvem delu pričujočega spisa. Tu še posebno poudarjam, da je plin velikega pomena za delavnico.

Od ostale opreme naj navedem dvojno, premakljivo tablo (17), ki služi za skiciranje delovnih načrtov. Na njo lahko uče-

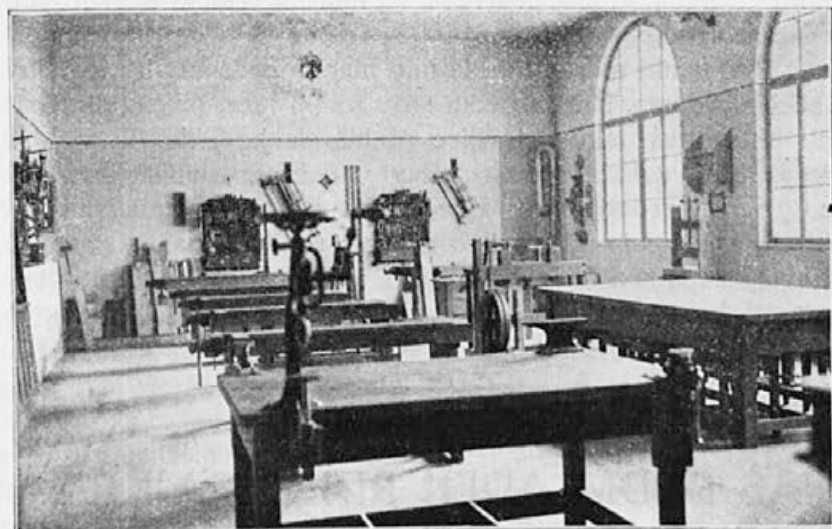

FOTO KOS.

Delni pogled v delavnico.

nec pred izvedbo dela nariše kotirano skico ali izvrši potreben račun i. t. d. Brez table bi ne smela biti nobena delavnica.

V zaprti omari pri vходу v umivalnico shranjujemo predmete večje vrednosti ali osebno lastnino učiteljev. Pripravljamo tudi posebno omarico za strokovno knjižnico o deškem ročnem delu.

Močna stiskalnica z železnim vijakom (20) služi posebno za tiskanje linorezov, za furniranje manjših desk in za nalepljanje na karton.

Ob južni steni stoji velik brus (21), ki ga lahko gonimo z ного ali pa tudi z elektromotorjem, kadar nima drugega opravka.

Končno bodi omenjena še polica za steklenice in toke z luženji, olji, barvami i. t. d. (22), pa klada z lahko bradljo za obsekovanje in cepljenje lesa (23).

V shrambi so štiri velike police za pričeta dela, obešalnik za obleko in predpasnike, miza z različnim knjigoveškim orodjem i. t. d. Tu so tudi ročne stiskalnice, šivalnice, deske za rezanje papirja, ravnila in ostali pribor, ki zanj ni mesta v delavnici.

V naši delavnici lahko prosto dela 20 učencev. Seveda pa tako velikega števila delavcev ne more s pridom nadzorovati en sam učitelj.

Pripomniti moram, da je bilo mnogo opreme ali nje delov izdelanih doma. Pri tem delu so v veliki meri pomagali učenci. Ustvaritev take delavnice ni bilo lahko delo. In vendar je še težja naloga nje ohranitev v dobrem stanju. Treba je zato velike redoljubnosti. Učence že od početka navajamo, da orodje spoštujejo in pravilno ravnaajo z njim. Vsako izgubo je treba nemudoma nadomestiti. Kar smo pokvarili, moramo popraviti brez odlaganja. Delavnica je prvo mesto za vzgojo dobrih gospodarjev.

Drago Humek.

NAŠ PODMLADEK RDEČEGA KRIŽA.

Novodobni pouk in vzgoja gradita pred vsem na aktivnem sodelovanju učencev. Izkušnje so pokazale, da dosežemo trajne učne uspehe in boljšo vzgojo le tedaj, če nudimo mladini doma in v šoli prilike za udejstvovanje. Pravilno zaposleni mladini se razvijajo in oblikujejo vse duševne in telesne sile samoniklo po sposobnosti in nagnenju.

Navedenim smernicam sodobne vzgoje in pouka odgovarjajo vodilna načela Podmladka Rdečega križa, ki hoče s praktičnim delom prebuditi in razviti smisel za duševno in telesno delo, ljubav do domovine, spoznanje o potrebi in dolžnosti, da pomorem bližnjiku in sploh zbuditi socialne plati otroške duševnosti z dobrim in koristnim delom za brata sotrpina v potrebi in nezgodi.

Naš učiteljski zbor je uvidel velik pomen samovzgojnih načel Podmladka in je na seji v marcu l. 1923. sklenil ustanovitev novega društva, ki ga vodi od tedaj strok. učitelj Rodè.

Glavna uprava v Beogradu je videla uresničenje svojih idej pred vsem v zaposlitvi vedno aktivne mladine. Zato je v vsem početku priporočala ročno delo, ki naj bi bilo tudi za ostale smeri društvenega programa gonilna sila. Pri nas je našla ta panoga gorečega propagatorja v osebi ravnatelja Humeka, ki je že pred ustanovitvijo Podmladka s skromnimi sredstvi otvoril šolsko delavnico za deško ročno delo. Ko je leta 1924. prispela iz Beograda zastopnica ameriškega Rdečega križa, je po pregledu lepih izdelkov poklonila v priznanje uspešnega dela 3000 Din za nabavo najpotrebnejšega orodja. Poleg podmladkarjev so se v isti delavnici v večernem času vežbali nekateri za deško ročno delo vneti učitelji, ki so potem na svojih šolah širili veselje do ročnega dela. Novo stremljenje je zavzemalo vse večji razmah tako, da so naposled šolske oblasti uvidele velik pomen tega pokreta, pa so uvrstile deško ročno delo med predmete osnovnih in meščanskih šol.

Naši podmladkarji pa so imeli od tega mnogo koristi. Poleg vzgojne vrednosti dela se jim je nudila često prilika, da so se izkazali s svojimi lepimi in tehnično dovršenimi izdelki v Beogradu, Ljubljani in dvakrat v Mariboru. Izdelke so mnogoštevilni posetniki s priznanjem ogledovali in tudi kupovali. Mnogo ličnih izdelkov so poklonili mladi mojstri svojim bratcem in raznim človekoljubnim ustanovam. Leta 1928. so izdelali pod vodstvom strok. učitelja Korošca 26 valilnic in so jih pritrčili na drevesa v mestnem parku. Sledečega leta so izdelali 120 drobnih izdelkov za božični bazar, ki ga je priredilo Društvo za podporo ubožnih učencev, in ki je dal okroglo 1200 Din čistega dobička. Danes delajo podmladkarji po zaslugi mestne občine v veliki, vzorno opremljeni delavnici, kjer modelirajo, skobljajo, stružijo, lepijo in oblikujejo to in ono in — same sebe.

Da podmladkarji radi telovadijo in da se udeležujejo na izletih in pri taborenjih, je umljivo samo ob sebi. Da bi bili stalno poučeni o razvoju svojega mladega telesa, se vsak mesec tehtajo in zapisujejo svojo težo v posebne tabele. V ta namen so iz društvenih sredstev nabavili za šolo moderno tehtnico z mero za velikost.

Glavno načelo podmladkarjev je: Bodi v pomoč drugim! V tem znamenju so delovali ves čas svojega obstoja, kolikor so dopuščale njih mlade duševne in telesne sile, pa njih skrom-

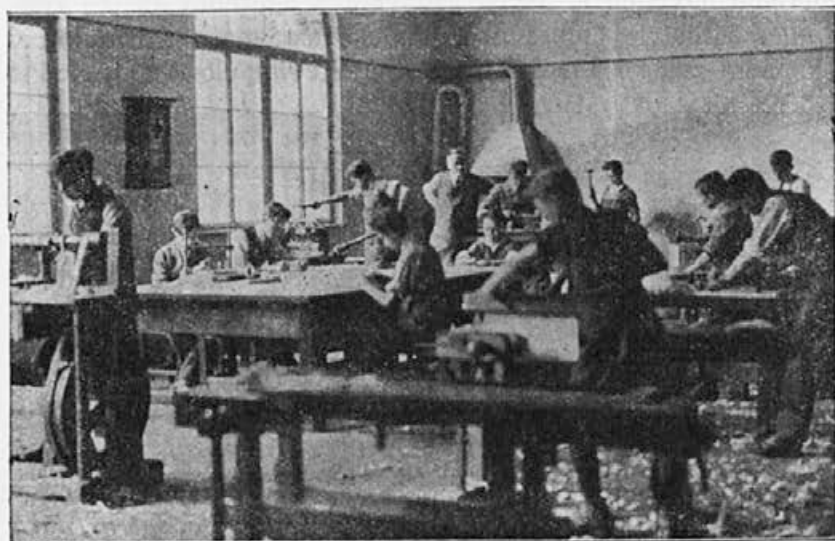
na sredstva. Vselej so se rade volje odzivali prošnjam raznih dobrotvornih društev za zbiranje prispevkov. Vsa leta so dali iz društvenih dohodkov v razne svrhe. Zbirali so za poplavlence in bedne prebivalce potresnih krajev. Podpirali so počitniške kolonije in stradajočo deco. Prodajali so listke za Protituberkulozno ligo, za Društvo v podpiranje ubogih učencev in za tombolo Podmladka. Letos so vrhu tega ustanovili poseben sklad, ki vlagajo vanj samo denar, ki so si ga sami zaslužili. Z njim hočejo prispevati k nakupu zemljišča za Podmladkovo počitniško kolonijo ob morju. Za lanski božič so narisali in naslikali 700 razglednic, ki so dale okoli 500 Din čistega dobička. Pod vodstvom strok. učitelja Šušteršiča so s svojim pevskim zborom že večkrat sodelovali na dobrodelnih prireditvah. Ob takih prilikah so nastopali tudi z orkestrom. Trikrat so tudi sodelovali pri mladinskih predstavah. Izredno pohvaljeni so bili za svoje ubrano petje in izboren nastop v igri »Tičnik«.

Pri vsem delu za druge so bili našim Podmladkarjem vendar najbližji lastni tovariši, učenci naše meščanske šole. Tihó, da bi levica ne vedela, kaj je dala desnica, so prinašali v šolo zavojčke s perilom ali obleko in obuvalom. To so si izprosili od dobrih roditeljev, da bi razveselili svoje bednejše součence. Skoraj nihče ne odreče svoje pomoči, če je treba revnejšemu drugu denarja za popravilo čevljev, za šolske potrebščine ali v kako drugo svrho. Često naberejo več nego je treba. Bolne tovariše obveščajo o šolskem delu in jim prinašajo majhna darila. Ob majskih izletih radi pomorejo onim součencem, ki bi se brez podpore ne mogli udeležiti izleta. Vsak, ki zmore, da 1 Din. Obrazi zažare: vsi pojdemo!

Večje izdatke krije skupna blagajna. Ta sprejema članarino in radovoljne prispevke. Z njimi pomaga društvo v poslednjih letih ubožnim učencem s šolskimi potrebščinami. Pri tem socialnem udejstovanju se posebno odlikujejo razredni in zavodni društveni funkcionarji: predsednik, tajnik in blagajnik, ki opravljajo svojo nalogo večinoma samostojno in vestno. Gotovo je to najlepša vaja za poznejše nesebično delo v društvih, in uspešno sredstvo za vzgojo dobrih državljanov.

Naši podmladkarji se poizkušajo tudi v vezani in nevezani besedi. Leta 1927. so izdajali list »Tovariš«, lani pa je izhajal list »Iskre« in v treh rokopisnih izvodih ponovno ilustrovani

list »Tovariš«. Prva dva lista so razmnoževali na šapirografu. Natisnili so ga po 50 do 60 izvodov. Materijalnega dobička pri tem sicer ni bilo mnogo, a v mladih piscih so se budile in urile duhovne sile. Nekateri izmed njih so že dopisniki mladinskih listov. Da bi se bolje pripravili na težko nalogo, so ustanovili literarni klub, ki je sodil in pilil, često prav posrečeno. Pridno so čitali in se s predavanji urili v pravilnem izražanju. Lani so ustanovili fotografski klub, ki ga vodi učitelj Kos. Da bi se mogli v tej lepi umetnosti urediti tudi manj premožni učenci, je

Učenci pri delu v delavnici.

FOTO KOS.

kupil letos Podmladek nov fotografski aparat, ki je na razpolago vsem.

Končno še nekoliko številčnih podatkov. Naš Podmladek šteje vsako leto povprečno 300 do 400 članov. V devetih letih je nabral 14.887,75 Din prispevkov. Od teh je plačal glavnemu odboru v Beogradu in banovinskemu odboru v Ljubljani 6332,20 Din. Vsa ostala vsota je bila potrošena za ubožne učence. Tu pa niso vštete razne nabiralne akcije, ki dajo vsako leto 1000 do 1500 Din dohodkov za najbednejše med deco.

Niso še izčrpane vse možnosti dela, ki bi ga naj opravljal Podmladek. Polno je še zamislov, ki se jim hoče rešitve. A preko pričetkov smo in gledamo z zaupanjem v bodočnost.

Viktor R o d è.

NAŠI UČENCI VLAGATELJI V POŠTNI HRANILNICI

Jugoslovanska šolska oblast je izdala poseben odlok o vzgoji mladine k štedenju. V smislu navedenega odloka je bil tudi na našem zavodu ustanovljen odsek za štedenje v poštni hranilnici. Vodja odseka je strokovni učitelj Franjo Šegula.

Vzlic kratkemu obstoju izza meseca novembra 1930. l. je dosegel odsek že prav znatne in razveseljive uspehe. Po primernem navodilu je akcija zadovoljivo napredovala. Že koncem meseca novembra p. l. je pokazala kontrola 39 vlog v skupnem znesku 12.429 Din 71 p. Število vlog pa je stalno

Pevski zbor in orkester deske in obeh dekl. mešč. šol v Mari-boru ob priliki prireditve Podmladka R. K. za Materinski dan 1929. l.

rastlo. Mesec februar 1931. l. je pokazal že 69 vložnikov s skupnim vloženim kapitalom 19.479 Din.

Poslednji obračun v mesecu majniku t. l. je dal sledečo sliko:

1.a razred	je imel	16 vlog	v skupnem znesku	5603.— Din
1.b razred	je imel	10 vlog	v skupnem znesku	650.— Din
1.c razred	je imel	13 vlog	v skupnem znesku	2378.— Din
2.a razred	je imel	12 vlog	v skupnem znesku	3110.— Din
2.b razred	je imel	12 vlog	v skupnem znesku	2350.— Din
3.a razred	je imel	9 vlog	v skupnem znesku	4476.— Din
3.b razred	je imel	6 vlog	v skupnem znesku	3596.— Din

V sedmih razredih je torej vsega 78 vlagateljev, ki imajo plodonosno naloženo lepo vsoto 22.163.— Din. Organiziranemu štedenju se nista pridružila dva 4. razreda menda vsled tega, ker učenci s tekočim letom že zapuste tukajšnjo šolo.

Če pomislimo, da je bil gori navedeni uspeh dosežen v kratkem polletju in če ne pozabimo, da je velika večina učencev mariborske deške meščanske šole iz gmotno šibkih slojev, nas mora njih štedljivost veseliti toliko bolj. Ob vztrajnem skupnem delu učencev in njih učiteljev bo pa ta začetni učinek v teku daljših dob gotovo še mnogo lepši.

Franjo Š e g u l a.

UČNE EKSKURZIJE NAŠE MEŠČANSKE ŠOLE.

Meščanska šola ima važno nalogo, da vzgoji svoje učence za produktivno delo na domačih tleh in jih s tem zasidra v domači grudi. Zato je treba, da učenec temeljito spozna domačo zemljo, nje prilike in proizvode, nje zgodovino in prebivalce.

Učni načrt za meščanske šole ima obilico predmetov. Od učencev zahteva mnogo sistematičnega znanja, ki bi bilo pa le malo vredno, če bi ga učitelj podajal med štirimi stenami šolske sobe. Učenec mora ven, v življenje in vrvenje, zemljo, ki jo čuti pod nogami, si mora ogledati natančneje, videti mora na njej in v njej zaklade, ki jih človek pridobiva rošaj in potan.

Naša meščanska šola ima v pogledu poučnih izletov nenavadno ugodno lego. Zato je vselej izkušala izkoristiti svoj položaj, v kolikor so bile v to naklonjene prilike.

Čeprav noben izlet ne služi izključno le eni svrhi, vendar poudari vsak učitelj ob taki priliki posebno oni predmet, ki ga mora predavati. Zato je prav, če razvrstim naše poučne izlete po učnih predmetih, ki posebno zahtevajo študija zunaj šolske sobe.

ZGODOVINA.

Za razumevanje današnjega življenja je potreben pogled v preteklost in poznanje zgodovine. Izhodišče za zgodovinski pouk naj bi ne tvorila knjiga s slabimi slikami, vladarskimi tabelami in letnicami vojn. V učencih je treba zbuditi zanimanje za preteklost naših krajev in prednikov ob zgodovinskih spome-

nikih v učenčevi okolici. Vsak tak spomenik bodi temeljni kamen zgodovinskemu pouku.

Maribor in njega okolica so stara kulturna tla. Preko njih so se pretakale množice narodov in vojsk na sever in jug, na vzhod in zapad. Mnogi zgodovinski dogodki so zapustili značilne spomenike, ki jih čas ni uničil vse do današnjega dne. Omeniti hočem le nekatere take cilje za zgodovinske ekskurzije.

P o š t e l a n a d R a z v a n j e m. Pripovedovanje ali čitanje o starem keltskem narodu je za učenca dokaj nezanimivo. Vse drugače pa se zbudi njega pozornost, če ga postavimo na Pošteli ob ostanke umetnih nasipov in ob sledove vodnjaka in človeških bivališč. V učencu vstane poleg zanimanja tudi globoko spoštovanje do tega zgodovinskega kosca domače grude, kjer so pred toliko tisoč leti živeli in trpeli taki in taki ljudje. Nasipi ožive. Vsak kamen in vsaka črepinica, ki je shranjena v mariborskem muzeju, pripoveduje svojo povest o pradaavnih časih. In taka zgodovina je lepa!

H a j d i n a i n P t u j s t a za rimsko dobo v naših krajih prav tako zanimiva kakor Poštela za keltsko zgodovino. Ostankov in prič nekdanjega življenja je tu še neprimerno več. Ptujski muzej hrani dragocene zbirke izkopanih rimskih ostankov. Mnogo jih vidimo tudi kar na prostem.

P i r a m i d a, g r a d i n s t o l p i mestnega obzidja v Mariboru so žive priče o življenju in o križih in težavah starih mariborskih meščanov pred nekaj sto leti. Zgodovinski izprehodi po Mariboru so za učence zelo zanimivi in vedno poživljajo šolski pouk.

V mariborskem muzeju je Zgodovinsko društvo z neizmerno pridnostjo nagrmadilo zgodovinskih ostankov in spominov iz vseh dob. Zato je naš muzej stalna točka za poglobitev in poživitev zgodovinskega pouka.

V teku poslednjih let so posetili naši učenci še sledeče, za zgodovinski pouk zanimive kraje: Ruše s prastaro cerkvijo, Limbuš s starimi grobovi ob Dravi. Vurberg z znamenitim gradom, Zajčki samostan pri Konjicah, Celje s starim gradom Celjskih grofov in muzejem i. t. d.

ZEMLJEPISJE.

Naše mesto ima posebno geografsko lego. Tu se stika velika ravnina z dolinami, z gričevjem, predgorjem in gorovjem. Značilno potezo pa daje pokrajini slikovita Drava.

Kratek izlet na Kalvarijo ali na Piramido seznanijo učence na lahek in zanimiv način z najvažnejšimi zemljepisnimi prvinami in pojmi. S teh dveh hribov vidijo okolico kakor na dlani. Tu lahko narišejo po prirodi geografsko karto, in nje nastanek jasno pojmujejo.

Ob popoldanskih izletih na Pobrežje, na Meljski hrib, k Sv. Petru, na Mariborski otok in v Kamnico se seznanijo učenci z Dravo in nje delom za izoblikovanje pokrajinskega lica. Geologija je za učence v teh letih gotovo trd oreh, posebno če bi jo učitelj podajal v šolski sobi. Če

Okrogli stolp mestnega obzidja v Mariboru.

Rezal učenec 4. razr. Klavdij Zornik.

jih pa vodimo v prirodo, kjer lahko sami opazujejo zemeljske sklade in plasti, preperevanje, zemeljske plazove, grušč, odplavljanje in naplavljanje proda, peska in glena, se jim ob lastnem doživljanju razjasnijo važni geološki pojmi.

Vsrednevni pohodi k Sv. Bolfenku, na razgledni stolp, k Šumiku, pa tudi krajši izleti k Sv. Urbanu, k Sv. Križu in na Plač nudijo obilnega užitka ob prelepem razgledu po naši domovini. Ob enem so pa bogat vir za zemljepisni in geološki pouk. Tu lahko opazujemo ogromne sklade škrilavca, mase granita in nastajanje gline. Lapor Slovenskih goric kaže usedline, v apnencu na Plaču pa najdemo

lepe okamenine. Poleg občega zemljepisja postane tam zunaj geologija prezanimiv predmet. Učenci prinesejo s takih izletov vse polno lepih spominov v duši, a tudi za svoje zbirke to in ono zanimivost. V njih srcih pa se utrjuje ljubav do rodne grude.

PRIRODOPISJE.

Prirodopisne ekskurzije so navadno kratke, a zato čim čišče. Saj težimo za tem, da bodi pouk v prirodopisju čim več na prostem v živi prirodi. Naš m e s t n i p a r k je v vseh letnih časih neizčrpno učilo za botaniko in zoologijo. Tu vidiš lahko vse domače listnato in iglasto drevje in grmovje. Mnogo je pa tudi tujih dreves, grmov in lepotičnih rastlin. Grede so vse polne pestrega cvetja. Travniki so posejani s prav takimi cvetkami in travami kakor vsi drugi travniki. V ribniku so vodne rastline. Na njega gladini ponosno jadrata dva labuda. Za drobtinico kruha se prepirajo race in plahe ribe. Po drevju prepeva zbor ptic. In skoraj udomačene so. Prav pred tebe pridejo, če jim daš mrvico kruha ali orehovega jedrca. V smrekovem gozdu je polno veveric. Na drevju, v travi in v zraku vidimo nebroj žuželk. Zima prižene v naš park čisto živali, ki jih sicer redko vidimo, posebno ptice klatilke. Učenci se udeležujejo v varstvu ptic s krmilnicami in valilnicami, ki so jih že mnogo izdelali v šolski delavnici. In vse to prirodno bogastvo je komaj sto korakov oddaljeno od šole!

Če imamo več časa, stopimo do T r e h r i b n i k o v. Tu smo že na kmetih. Učenci, ki so večinoma mestna deca, vidijo tu že njive, travnike, vinograde, vrtove. V ribnikih lahko opazujejo najrazličnejše vodne rastline in živali. Tudi ta bajno lepa dolinica je komaj streljaj daleč od naše meščanske šole.

Ribarsko društvo ima ob Dravi v a l i š č e z a p o s t r v i. Vsako leto naroči v zgodnji pomladi ikre in goji postrvji zarod do časa, ko so male ribice godne za vsaditev v potoke. Ob tem času lahko učenci opazujejo ikre, mlade postrvice z rumenjakovo vrečico, pa krmljenje in štetje zaroda. Vsa naprava jim odpre nov svet ribogojstva in ribištva. Ribarsko društvo pa s hvale vrednim razumevanjem vabi šolsko mladino na opazovanje prirodnih tajnosti.

S a d j a r s k a z a d r u g a ima vzorno sortirane vrste jabolk in hrušk. Mestna mladina jih edino tu lahko spoznava.

Vidi pa tudi pravilno ravnanje s sadjem in njega shranjevanje. Tu lahko povemo učencem, kako velik in vse večji pomen ima sadjereja za naše kraje. In če hočemo pokazati učencem uporabo sadja in drugih sadežev, stopimo v tovarno za izdelovanje sadnih konzerv ali v tovarno za izdelavo bučnega olja.

Vsa mariborska okolica je polna poučnih objektov. Tu so širna polja in travniki, vinogradi in sadonosniki in gozdovi. Mladina ne spoznava tu le rastlin in živali, ampak vidi tudi poljedelca, vinogradnika in gozdarja pri delu, ki se ga nauči ceniti in spoštovati. In to spoznavanje je mestni mladini nujno potrebno.

FIZIKA IN KEMIJA.

Naša meščanska šola ima pretežno obrtno in trgovsko smer. Zato mora pred vsem pri pouku vpoštrevati realije, posebno fiziko in kemijo. Naši absolventi se v velikem številu posvetijo obrti, industriji in trgovini. Zato jim je potrebno praktično realno znanje. Zato hodimo z njimi v obrtna in industrijska podjetja, ki jih je v Mariboru in njega okolici razveseljivo število. Gotovo je, da si dečki često že ob takih razgledovanjih izberejo svoj poznejši poklic. Mnoga podjetja se tudi obračajo na šolo ob priliki potrebe in izbire novih vajencev. Brez izjeme podpirajo vsa podjetja naše ekskurzije z največjim razumevanjem.

Največje podjetje, kjer vidimo lahko najrazličnejše obrti, je gotovo delavnica in kurilnica državne železnice. Mogočen je vtis, ki ga napravi na opazovalca ta ogromen obseg dela. Sto in sto rok in glav dela tu s pomočjo modernih strojev in najrazličnejšega orodja. Tu grmijo ogromna parna kladiva, naglušno ropočejo pnevmatična dleta in zakovala in vrešče stroji za skobljanje desk. Nad vse zanimivo je tu rezanje debelih kovinskih plošč, pnevmatično zakovanje, avtogenško varenje, skobljanje kovinskih plošč, struženje velikanskih lokomotivskih koles in še to in ono delo. Predno je izdelan železniški voz, vidimo tu skoro vse važnejše obrtnike na delu.

Moderno obdelovanje kovin lahko opazujemo tudi v Mehanični delavnici, v Splošni stavbeni in v Kovini, ki so vse na Teznu pri Mariboru. Tu je tudi posebno zanimiva Tovarna vijakov, menda edina v naši krajevini.

Pogačnikova železarna v Rušah in Železarna na Muti izdelujeta večinoma poljsko orodje. V prvo in v drugo tovarno dospemo po dokaj kratki vožnji z železnico. Posebno zanimivo je tu izdelovanje motik, lopat, sekir i. t. d. z velikanskimi vodnimi kladivi, takozvanimi »norci«. Na Muti vidimo tudi vlivanje kovin in modeliranje kalupov. Take manjše tovarne nudijo učencem lažje opazovanje z veliko manjšo nevarnostjo. V velikih podjetjih motijo delavce, same pa moti in vznemirja naglušen hrušč in trušč obrata.

Vlivanje zvonov lahko opazujemo prav v Mariboru na dveh mestih: v livarni Bühl, ki ima tudi mehanično delavnico z mnogimi stroji, in v livarni Zvonoglas, ki vliva samo zvonove.

Posebno razširjena je v Mariboru tekstilna stroka, ki se je pa tu razvila komaj po vojni. Največji podjetji sta D o c t o r i n d r u g, pa H u t t e r. Imamo pa še nekaj manjših podjetij te vrste. Oprema teh tovarn je najmodernejša. Za učence je delo v predilnicah in tkalnicah lahko razumljivo. Mehanizem je pravo čudo moderne tehnike. V tem pogledu je nad vse zanimivo opazovanje strojev v tovarni T e k s t a na Teznu. Ta ima več posebnih oddelkov. Omenim naj n. pr. oddelek za tkanje pisanih trakov in vrvic za našive na ženskih oblekah in na perilu. V oddelku za čipke bi človek ven in ven gledal migotanje svetlih lovk in smešen ples možičkov z vretenci, ki nosijo niti na mesto, ki jim ga baš v hipu pekažejo »note« na kartonu. Tu skoraj ne vidiš delavcev in delavk. Večino posla opravlja stroj sam. Le če se utrga nit, stroj v hipu obstoji, in že je tu delavka, ki zveže pretrgano nit. Tedaj pa se že zopet zgane kolesje pod mizno ploščo in migotanja in plesa je brez konca in kraja. Koliko je še mariborskih dam, ki se jim ne sanja, kako nastane čipka v stroju in ki jim ni znano, da je taka tovarna s sto in sto stroji prav pred nosom.

V Mariboru imajo učenci posebno mnogo prilike, da se seznanijo s proizvodanjem in uporabo električne sile, saj imamo le štiri kratke postaje od mesta oddaljene c e n t r a l o na F a l i, ki je med največjimi na evropski celini. S svojo energijo oskrbuje že sedaj Maribor, veliko tovarno v Rušah, Trbovlje, Ptujsko polje in Prekmurje. Že zunanje naprave te centrale so močone in nad vse zanimive. Tu vidimo jez in njega silne zavrtnice iz Kruppovega jekla, ki naravnavaajo Dravo v bobneče

Dravski stolp mestnega obzidja v Mariboru.

Rezal učenec 4. razr. Gabrijel Kolbič.

turbine. Na jezu so silna dvigala za dviganje zatvornic, ob njem pa zatvornice za prevoz splavov iz višje v nižjo vodo. Tu je tudi naprava za prehod rib iz nižje v višjo vodo za časa drstitve. V Dravi lahko često opazujemo potapljalški zvon za dela pod vodo, pa delavce v skafandrih. Celo celico za delavce, ki so oboleli na potapljalški bolezni, vidimo tu. Koliko zanimivosti za ponavljanje in poglobljanje fizike! In kaj šele dvorana z ogromnimi generatorji in posebna stavba s transformatorskimi napravami in odcepki daljnovodov! V tem ko so učenci v dvorani z generatorji veseli veličastnega vrtenja in pesmi magnetov, jih napolnijo transformatorski prostori in bučanje do skrajnosti napete električne energije pa grozilni napisi s strahom. To so tajinstvene, nedostopne sile. Prav taki so mestni transformatorji, ki pretvarjajo sprejeto visoko strujo v manjšo napetost.

Nad vse zanimiva je avtomatična telefonska centrala na glavni pošti. Ta storočni robot streže dan in noč več sto govorilnicam. Tu šumi tisoč koles in vzvodov, ki usmerjajo poti v govorilnicah povedanim besedam in jih privedejo na določeno mesto s hitrostjo misli. Mesto je kakor živ organizem. Telefonska mreža so njega živci, govorilnice čutila, centrala pa možgani.

Zelo poučna je bila v Mariboru tovarna za žarnice *Volta*, ki je pa pred nekaj leti pogorela. Delo v tej tovarni je bilo za učence tako privlačno, da so se takoj trije javili kot vajenci te stroke. V tej tovarni so izdelovali žarnice celo za Južno Ameriko in za šahovo palačo v Teheranu. Naši šoli je podarila tovarna znamenito zbirko, ki kaže nastanek žarnice in sirovine za njo.

Franzov mlin in tovarna za testenine, mestna klavnica in hladilnica z napravo za izdelovanje umetnega ledu omogočajo učencem vpogled v živilsko industrijo, mestni vodovod pa jim pokaže prevažne naprave za preskrbo mesta z zdravo pitno vodo. Globoki vodnjaki, centrifugalne sesalke, cisterna in rezervoar jim razjasnijo pomen hidromehanike.

Mestna plinarna, ki ji je sicer električna sila odvzela razsvetljava, se s svojimi moderniziranimi napravami tembolj udejstvuje v plinski kurjavi. Tu vidijo učenci same naprave, ki so jim na podlagi šolskega pouka lahko razumljive, retortne peči, čistilnike za plin, plinomer i. t. d.

K mestni plinarni je priključena garaža in popravljavnica za mestne avtobuse, kjer vidimo uredbo motorja in njega delovanje.

Posebno uspešen je posej milarne »Zlatorog«. Kakor na dlani vidimo tu postopek od sirovin do mila. Prav tako lahko opazuje učenec v sosedni Freundovi usnjarni pretvarjanje živalskih kož v vsakovrstno usnje. Posebno so za učence zanimivi raznovrstni moderni stroji.

Ob koncu naštevanja mariborskih obratov naj omenim še nekatere tovarne, ki so si jih ogledali v poslednjih letih naši učenci: pivovarni Union in Tscheligi, kisarno Schmidt in tovarno za brušenje stekla in izdelovanje brušenih zrcal Kristal.

V mariborski okolici ne smemo pozabiti tovarne v Rušah, ki izdeluje apneni dušik, karbid in kisik. Kako velik je ta obrat, razvidimo iz tega, da uporabi za svoje električne peči in za razkrajanje zraka tretjino električne energije, ki jo proizvaja Fala, torej toliko kakor ves Maribor s svojo lepo razsvetljavo, pa z mnogimi obrati in delavnicami.

V Rušah je bila do poslednjega časa tudi tovarna za vžigalice, a so jo žal demontirali. Imela je jako zanimive stroje za rezanje lesa in za mehanično izdelovanje škatljic in za njih polnitev.

Z ozirom na lesno industrijo imajo učenci vse polno prilike, da opazujejo sekanje, žaganje, splavljanje in tudi uporabo našega lesa. V bližnji okolici je posebno ob pohorskih potokih vse polno žag, v mestu pa mnogo dobro opremljenih lesnih delavnic, med njimi posebno Potočnikova žaga in tovarna za pohištvo.

UMETNOSTNA VZGOJA.

Čprav umetnostne izložbe v Mariboru niso vsakdanje, doživimo vendar tu pa tam priliko, da si ogledamo vsaj manjše zbirke umetnin, ki so jih ustvarili naši umetniki. Vpogled v starejšo umetnost se nudi učencem v našem muzeju. Stavbene sloge lahko opazujejo na mnogih zgradbah v mestu. Omenim naj posebno stolnico in grad.

TELOVADBA.

V poslednjem času je telovadnica izgubila svoj prejšnji pomen za telesno vzgojo mladine. Moderna telovadba stremi bolj

za tem, da se deca razgiblje na zraku in solncu, ne pa v zaprašenem prostoru, pa če je še tako velik in svetel. Tudi naši učenci telovadijo mnogo na prostem. Za tako telovadbo je primerno posebno sokolsko letno telovadišče, igrališče v parku in prostori v bližnji okolici. Za telovadne izlete, ki se ob njih učenci naužijejo svežega zraka in sonca, je primerna Kalvarija, dolina Treh ribnikov i. t. d.

MAJNIŠKI IZLETI.

Naši učenci so večinoma sinovi delavcev in sploh roditelev, ki se zavedajo vrednosti šole, a jih usoda ni obdarila z dobrotami tega sveta. Če bi hoteli na daljše izlete, bi moral marsikak učenec, ki je sicer priden, ostati doma, ali pa bi naložili s tem roditeljem neljube izdatke. Zato se bolj držimo gesla, da je povsod lepo, a doma je najlepše! V bližini Maribora imamo toliko prirodnih krasot in zanimivosti vseh vrst, da se nam res ni treba potikati daleč po svetu. Izleti na Pohorje, Kozjak in v Slovenske gorice dosežejo ob minimalnih denarnih žrtvah popoln uspeh. Udeležijo se takih izletov lahko vsi učenci. Razveselijo se in naužijejo svežega pomladnega zraka in toplega solnca. Ob enem vidijo vse polno novih zanimivosti. Zbližajo se s součenci in z — učiteljem. In s tem je namen izleta dosežen. Po urejenem varčevanju so se pa nekateri razredi odločili tudi za daljša potovanja v Rogaško Slatino, v Konjice in Zajčki samostan, v glažuto v Straži, pa tudi nekajkrat na Bled. Da nismo pozabili tudi višjih vrhov: Donačke gore, Boča, Kope, Plešivca, Urške in Pece, je umljivo. Nekoč smo se zaleтели celo preko meje naše banovine v Zagreb in Sušak.

Če končno pregledamo dolgo vrsto ekskurzij in izletov, ki jih je imela naša šola v poslednjih dvanajstih letih, vidimo, da je Maribor nenavadno središče za take izlete. Ves poln je trgovine, obrti in industrije. V njega okolici so lepa kmetska posestva, pa zopet obrati in prirodne, zgodovinske in zemljepisne zanimivosti. Zadosti je prilike za utrditev učenčevega praktičnega znanja. In tega naš naraščaj potrebuje in ga na izletih lahko pridobi. S takimi ekskurzijami dobi pa pouk tudi krajevni pečat. Zasedran je v domačih tleh. Z njim postane šola domača, naša, mariborska.

Jože Korošec.

ODKOD SO PRIŠLI IN KAM SO ŠLI UČITELJI TUKAJŠNJE ŠOLE OD L. 1919. DO DANES.

V teku poslednjih 12 let, odkar je deška meščanska šola v vrsti slovenskih učnih zavodov, je delovalo na njej mnogo učiteljev, ki so zopet odšli na druge zavode ali službe. Eden je umrl. Le malo je onih, ki so prišli aprila 1919. leta, pa so še danes na naši šoli. Imena so navedena v časovnem redu.

1. Kovač Maks, strokovni učitelj, došel s šole v »Koloniji« 30. januarja 1908. l., odšel na trgovsko šolo v Mariboru 9. novembra 1920. l.

2. Fröhlich Alired, strokovni učitelj, došel z 2. deške osn. šole v Mariboru 13. febr. 1908. l., odšel za ravnatelja meščanske šole v Deutschlandsbergu v pričetku šol. leta 1919.—20.

3. Rössmann Josip, strokovni učitelj, došel z osnovne šole v Arnožu 12. decembra 1918. l., odšel za ravnatelja meščanske šole v Köflachu 7. septembra 1921. l.

4. Petelinšek Martin, stalni katehet, došel kot stolni kaplan v Mariboru 15. februarja 1912. l., je še danes na našem zavodu.

5. Humeck Drago, ravnatelj, došel z meščanske šole v Krškem 26. marca 1919. l., je še danes na našem zavodu.

6. Vauda Milan, strokovni učitelj, došel z osnovne šole v Šmarju p. J. 26. marca 1919. l., odšel v privatno službo 10. maja 1922. l.

7. Poljanec Josip, strokovni učitelj, došel z osnovne šole v Št. Ilju v Sl. g. 27. aprila 1919. l., je še danes na naši šoli.

8. Škof Franc, strokovni učitelj, došel z osnovne šole Marija n. Z. v aprilu 1919. l., odšel na trgovsko šolo v Mariboru 9. novembra 1920. l.

9. Kalinova Ivanka, strokovna učiteljica, došla z osnovne šole v Litiji 27. aprila 1919. l., odšla na 1. dekliško meščansko šolo v Ljubljani 29. septembra 1919. l.

10. Zupančič Milan, učitelj osnovne šole, došel od vojakov 27. aprila 1919. l., odšel k železnici 1. avgusta 1919. l. (umrl).

11. Šilih Gustav, strokovni učitelj, došel z vojaške realke v Mariboru 15. oktobra 1919. l., odšel na trgovsko šolo v Mariboru 9. novembra 1920. l.

12. Ferjančič Fran, strokovni učitelj, došel od vojakov 6. oktobra 1919. l., je še danes na naši šoli.

13. Lampè Josip, strokovni učitelj, došel z osnovne šole v Škofji Loki 9. oktobra 1919. l., odšel na 2. deško meščansko šolo v Ljubljani — Spodnja Šiška 3. oktobra 1925. leta.

14. Kutin Anton, učitelj osnovne šole, došel s pripravnice v Trstu 1. januarja 1920. l., odšel na vadnico moškega učiteljišča v Mariboru 28. oktobra 1922. l.

15. Hergouth Josip, strokovni učitelj, došel s 3. deške osnovne šole v Mariboru 18. februarja 1920. l., odšel za ravnatelja meščanske šole v Mežici 18. oktobra 1926. l.

16. Živko Vinko, strokovni učitelj, došel s 4. deške osnovne šole v Mariboru 22. septembra 1920. l., odšel na meščansko šolo v Brežicah 18. oktobra 1923. l.

17. Rodè Viktor, strokovni učitelj, došel z osnovne šole na Viču 16. septembra 1920. l., je še danes na našem zavodu.

18. Pirc Janko, strokovni učitelj, došel s 3. deške osnovne šole v Ljubljani 16. septembra 1920. l., je še danes na naši šoli.

19. Lavrenčič Ivan, učitelj telovadbe, došel z osnovne šole v Borovljah 20. oktobra 1920. l., je še danes na naši šoli.

24. Perić Mladen, učitelj osnovne šole, došel z osnovne šole v Visibabi 4. oktobra 1922. l., odšel k carini v Mariboru 1. novembra 1922. l.

25. Škarpa Ivo, strokovni učitelj, došel s 1. deške meščanske šole v Ljubljani 27. decembra 1922. l., samovoljno odšel na Hrvaško 15. aprila 1923. l.

26. Godić Rudi, strokovni učitelj, došel z meščanske šole v Žalcu 4. septembra 1923. l., odšel na Viš. pedagoško šolo v Zagreb 1. oktobra 1925. l.

27. Bogović Petar, strokovni učitelj, došel z osnovne šole v Metliki 8. februarja 1924. l., odšel na Viš. pedagoško šolo v Zagrebu 1. oktobra 1925. l.

28. Šumljak Ivan, strokovni učitelj, došel s 3. deške osnovne šole v Mariboru 18. oktobra 1924. l., je še danes na naši šoli.

29. Večko Filip, strokovni učitelj, došel po dovršitvi učiteljišča v Mariboru 4. novembra 1924. l., odšel na Viš. pedagoško šolo v Zagrebu 5. oktobra 1926. l.

30. Stanzar Josip, strokovni učitelj, došel s 3. deške osnovne šole v Mariboru 12. oktobra 1925. l., odšel na Viš. pedagoško šolo v Beogradu 5. oktobra 1926. l.

31. Haberman Fran, učitelj osnovne šole, došel z osnovne šole v Krčevini pri Mariboru 20. oktobra 1925. l., odšel na pomožno šolo v Mariboru 29. novembra 1930. l.

32. Dojčinovič Mihailo, učitelj osnovne šole, došel z osnovne šole Ugljevik-Majdan 16. novembra 1925. l., je še danes na naši šoli.

33. Kavčič Ferdo, učitelj osnovne šole, došel po dovršitvi učiteljsišča v Mariboru 13. avgusta 1926. l., odšel na osnovno šolo v Solčavi 21. decembra 1926. l.

FOTO KOS.

Učiteljski zbor naše meščanske šole v jubilejnem letu 1931.

*Dojčinovič, Martinc, Matelič, Kos, Osterc, Rodé, Šumljak, Pirc, Nerat, Lavrenčič,
Korošec, Šegula, Petelinšek, Humeč, Poljanec, Terjančič, Šusteršič.*

34. Kocuvan Milan, učitelj osnovne šole, došel z osnovne šole pri Sv. Ani v Sl. g. 6. oktobra 1926. l., odšel v kadrsko službo 30. oktobra 1928. l.

35. Nerat Anton, učitelj osnovne šole, došel s 1. deške osnovne šole v Mariboru 18. oktobra 1926. l., je še danes na naši šoli.

36. Horvat Albin, učitelj osnovne šole, došel s 3. deške osnovne šole v Mariboru 16. oktobra 1926. l., odšel nazaj na 3. deško osnovno šolo v Mariboru 5. novembra 1930. l.

37. Martinc Fran, strokovni učitelj, došel z Viš. pedagoške šole v Beogradu 29. avgusta 1927. l., je še danes na naši šoli.

38. Rudež Josip, strokovni učitelj, došel z Viš. pedagoške šole v Beogradu 29. avgusta 1927. l., odšel na meščansko šolo v Trbovljah 22. decembra 1930. l.

39. Kos Jožko, učitelj osnovne šole, došel z osnovne šole na Muti 16. septembra 1927., l., je še danes na našem zavodu.

40. Šegula Franc, strokovni učitelj, došel z meščanske šole v Ptuju 16. majnika 1928. l., je še danes na naši šoli.

41. Matelič Ivan, učitelj osnovne šole, došel z osnovne šole pri Sv. Barbari v Sl. g. 20. novembra 1928. l., je še danes na naši šoli.

SEDANJI UČITELJSKI ZBOR.

(Števila v oklepajih pomenijo po vrsti rojstno leto, leto zrelostnega izpita, izpita usposobljenosti za osnovne in za meščanske šole.)

1. HUMEK Drago, ravnatelj, (77, 97, 99, 02). Usposobljen za matematiko, opisno geometrijo, prostoročno risanje in lepopisje. Poučeval prostoročno risanje v 1.b in ročna dela v 4.b razredu.
2. DOJČINOVIĆ Mihailo, učitelj, (96, 14, 22, —). Poučeval srbohrvatski jezik v vseh razredih in zgodovino v 1.a in 2.b razredu.
3. FERJANČIČ Fran, strokovni učitelj, (84, 05, 07, 21). Usposobljen za slovenski jezik, zemljepisje in zgodovino. Poučeval slovenski jezik v 3.b in 4.b razredu, zemljepisje v 3.a, 3.b in 4.b razredu, zgodovino v 3.b in 4.b razredu in državljanski nauk v 4.b razredu.
4. KOROŠEC Josip, strokovni učitelj, (88, 07, 09, 19). Usposobljen za matematiko, prirodoepisje, prirodoslovje in lepopisje. Poučeval prirodopis v 1.b in 1.c razredu, higijeno in računstvo v 1.c razredu in ročna dela v 1.c in 4.b razredu.
5. KOS Jožko, učitelj, (03, 25, 27, —). Izpit iz opisne geometrije na drž. gimn. Poučeval geometrijsko risanje v 1.c, 2.b in 3.b razredu, prostoročno risanje v 1.c in 2.b razredu in ročna dela v 3.a in 4.a razredu.

6. LAVRENČIČ Ivan, učitelj telovadbe, (95, 15, 17, 21). Usposobljen za telovadbo. Poučeval telovadbo v vseh razredih in higijeno v 1.a, 1.b, 2.a, 3.a in 4.a razredu.
7. MARTINC Fran, strokovni učitelj, (93, 12, 19, 27). Usposobljen za matematiko, kemijo in opisno geometrijo na Višji pedagog. šoli v Beogradu. Poučeval računstvo v 2.b in 4.a razredu, geometrijsko risanje v 1.a in 2.b razredu in ročna dela v 1.a, 2.a in 2.b razredu.
8. MATELIČ Ivan, učitelj, (87, 07, 09, —). Poučeval slovenski jezik v 1.a, 1.b in 2.b razredu in zemljepisje in ročna dela v 1.b razredu.
9. NERAT Anton, učitelj, (82, 02, 05, —). Poučeval nemški jezik v 1.b, 2.b, 3.a- 3.b, 4.a in 4.b razredu in petje v 1.b razredu. Vodil cerkveno petje.
10. OSTERC Anton, strokovni učitelj, (94, 13, 19, 21). Usposobljen za matematiko, prirodoslovje, opisno geometrijo, prostoročno risanje in lepopisje. Poučeval fiziko in kemijo v 3.a, 4.a, in 4.b razredu, geometrijsko risanje v 2.a razredu in prostoročno risanje in ročna dela v 1.a razredu.
11. PETELINŠEK Martin, stalni veroučitelj, (79, 99, 03, 12). Usposobljen za verouk na osnovnih in meščanskih šolah in na realkah. Poučeval verouk v vseh razredih in v 4.b razredu 4. deške osnovne šole.
12. PIRC Janko, strokovni učitelj, (95, 14, 19, 20). Usposobljen za matematiko, prirodopis in prirodoslovje. Poučeval prirodopisje v 2.b razredu, računstvo v 3.b in 4.b razredu, fiziko in kemijo v 3.b razredu, higijeno v 3.b in 4.b razredu in ročna dela v 3.b razredu.
13. POLJANEC Josip, strokovni učitelj, (76,96, 98, 20). Usposobljen za matematiko, opisno geometrijo, prostoročno risanje in lepopisje. Poučeval geometrijsko risanje v 3.a, 4.a in 4.b razredu in prostoročno risanje v 3.a, 3.b, 4.a in 4.b razredu.
14. RODÉ Viktor, strokovni učitelj, (93, 12, 18, 21). Usposobljen za slovenski jezik, zemljepisje in zgodovino. Poučeval slovenski jezik v 3.a in 4.a razredu, zemljepisje v 1.a, 2.b in 4.a razredu, zgodovino v 3.a in 4.a razredu in državljanski nauk v 4.a razredu

15. ŠEGULA Fran, strokovni učitelj, (85, 04, 06, 20). Usposobljen za matematiko, prirodopisje in prirodoslovje. Poučeval prirodopisje v 1.a in 2.a razredu, računstvo v 1.a, 2.a in 3.a razredu in nemški jezik v 2.a razredu.
16. ŠUMLJAK Ivan, strokovni učitelj, (99, 18, 21, 24). Usposobljen za slovenski jezik, zemljepisje in zgodovino. Poučeval slovenski jezik v 1.c in 2.a razredu, zemljepisje in zgodovino v 1.c in 2.a razredu in nemški jezik v 1.c razredu.
17. ŠUSTERŠIČ Viljem, učitelj petja in glasbe, (88, 09, 11, 21). Usposobljen za petje in goslanje. Učil petje v vseh razredih razen v 1.b razredu, nemški jezik v 1.a in zgodovino v 1.b razredu.

SEZNAM NAŠIH UČENCEV V JUBILEJNEM LETU 1931.

Odličnjaki so debelo tiskani.

1.a: 1. Anžel Janko, Gor. Velovlak. 2. Auda Srečko, Maribor. 3. Auer Otmar, Muta. 4. Bernard Rudolf, Begunje. 5. Božič Metod, Laze pri Po-
reču. 6. Bračko Drago, Maribor. 7. Breznik Alojzij, Ranca. 8. Bukošek Srečko, Nova vas. 9. Čigoj Fran, Trst. 10. Čeh Vilko, Gradec. 11. Črepinko Martin, Maribor. 12. Dasko Viktor, Maribor. 13. Detiček Albert, Studenci pri
Mariboru. 14. Dobrovnik Rupert, Ptuj. 15. Egger Edvard, Radvanje. 16. Elschnig Jurij, St. Leon-
hard, Avstr. | <ol style="list-style-type: none"> 17. Erber Avgust, Maribor. 18. Erman Fran, Maribor. 19. Ferjančič Josip, Ustje. 20. Ferletič Josip, Doberdob. 21. Filipič Mirko, Krčevina pri
Mariboru. 22. Flieger Ivan, Maribor. 23. Flieger Karel, Krčevina pri
Mariboru. 24. Flucher Josip, Celovec. 25. Gajšek Srečko, Maribor. 26. Genzker Karel, Maribor. 27. Golob Ivan, Maribor. 28. Golob Štefan, Maribor. 29. Hainz Fran, Košaki. 30. Herič Egon, Gradec. 31. Hermann Mirko, Studenci
pri Mariboru. 32. Hočevar Bogomir, Gradec. 33. Hwaletz Herbert, Maribor. |
|--|--|

34. Jager Adolf, Maribor.
35. Jamnik Vilibald, Krčevina pri Mariboru.
36. Janku Fran, Prijedor pri Banjaluki.
37. Jenšac Ivan, Maribor.
38. Jevšnikar Jože, Guštanj.
39. Kaloh Vilko, Maribor.
40. **Kline** Mirko, Maribor.
41. Kokol Friderik, Maribor.
42. Kolar Leopold, Studenci pri Mariboru.
43. Kopic̃ Josip, Maribor.
44. Hitti Ljubo, Ljubljana.
19. Mlinarič Avgust, Kamnica pri Mariboru.
20. Mör̃tl Andrej, Rače p. Mar.
21. Mučič Josip, Gradec.
22. Ogrinc Hugon, Strgojnca.
23. Orehovsky Kurt, Maribor.
24. Paj Karel, Sp. Polskava.
25. Papst Ivan, Maribor.
26. Pavalec Alojzij, Gorca v Halozah.
27. Pinterič Ivan, Maribor.
28. Perše Ernest, Studenci pri Mariboru.
29. Pešec Ivan, Tezno p. Mar.
30. Planinc Vinko, Maribor.
31. Plečko Albert, Maribor.
32. Pleteršek Josip, Studenci pri Mariboru.

I.b:

1. Koren Vilko, Ustje pri Vipavi.
2. Kos Fran, Kamnica pri Mariboru.
3. Kovačič Anton, Gregovce pri Brežicah.
4. Kozelek Emil, Maribor.
5. Kölbl Alfonz, Maribor.
6. Kreiner Ernest, Maribor.
7. **Küzma** Alojzij, Tišina pri Murski Soboti.
8. Lang Friderik, Maribor.
9. Laufer Josip, Maribor.
10. Leber Ivan, Maribor.
11. Lipavič Josip, Begunje.
12. Logar Drago, Maribor.
13. Lončarič Ivan, Trniče na Dravskem polju.
14. Lorbek Leopold, Maribor.
15. Meier Ivan, Št. Ilj v Sl. g.
16. Meklenšek Jurij, Gries v Italiji.
17. Mlakar Mirko, Maribor.
18. Mlakar Srečko, Ptuj.
33. Pliberšek Ludovik, Radvanje.
34. Pliberšek Štefan, Sv. Martin na Pohorju.
35. Pocajt Maks, Maribor.
36. Polak Oskar, Brebrovnik.
37. Potočnik Fran, Sp. Korena.
38. Prah Fran, Maribor.
39. Prah Valter, Maribor.
40. Prener Alojzij, Sp. Polskava.
41. Progač Ivan, Maribor.
42. Puchmann Vilibald, Maribor.

I.c:

1. Račič Viljem, Maribor.
2. Rafold Rihard, Vrhovdol pri Mariboru.
3. Remer Fran, Nova vas.
4. Rotner Viljem, Sp. Hoče.
5. Sagadin Ivan, Sremič pri Vidmu.
6. Schweifer Rudolf, Grossgärung v Avstriji.

7. Sedlaček Ivan, Nova vas.
8. Sladek Fran, Studenci pri Mariboru.
9. Stolekar Kurt, Dunaj.
10. Strohmeier Drago, Gradec.
11. Šešerko Anton, Maribor.
12. Šoline Bogomir, Laze pri Dramljah.
13. Šumer Fran, Sv. Lovrenc na Pohorju.
14. Šušteršič Cvetko, Udmat pri Ljubljani.
15. Štamic Drago, Pobrežje pri Mariboru.
16. Štancer Drago, Maribor.
17. Štubelj Ivan, Ajdovščina.
18. Tšcharre Anton, Št. Janž pri Dravogradu.
19. Terglavčnik Maks, Studenci pri Mariboru.
20. Ternek Fran, Dobrna pri Celju.
21. Tischler Alojzij, Št. Ilj v Slov. gor.
22. Trampuš Drago, Studenci pri Mariboru.
23. Uran Adolf, Ljubljana.
24. **Vampel** Alojz, Studenci pri Mariboru.
25. Veingerl Friderik, Limbuš pri Mariboru.
26. Vergles Ernest, Maribor.
27. Vergles Vilko, Maribor.
28. Vezjak Ivan, Sv. Rupert v Slov. gor.
29. **Vogrln** Florijan, Krčevina pri Mariboru.
30. Völker Viktor, Braslovče.
31. Wegschaidner Ernest, Maribor.
32. Zelzer Srečko, Maribor.
33. Ziser Edvard, Maribor.
34. Zorko Valter, Gradec.
35. Zoršak Jakob, Gorica pri Cirkovcih.
36. Žunkovič Andrej, Prepolje.
37. Voh Ivan, Sv. Vid pri Vuzenici.
38. Maleg Albert, Maribor.
39. Fabjančič Ervin, Celje.
40. Merc Teodor, Slovenjgradec.
41. Ogrizek Ernest, Rog. Slatina.

II.a:

1. Antonič Rudolf, Ljubljana.
2. Pachler Matevž, Gradec.
3. Caf Ivan, Zavrh v Sl. gor.
4. Cetar Ignac, Sv. Jakob v Slov. gor.
5. **Čeh** Josip, Pobrežje pri Mariboru.
6. Dorner Ivan, Tezno pri Mariboru.
7. Ehrlich Mihael, Vuzenica.
8. Frank Štefan, Studenci pri Mariboru.
9. **Furman** Edvard, Maribor.
10. Gartner Albin, Maribor.
11. Gerlič Ivan, Maribor.
12. Goričan Edvard, Košake pri Mariboru.
13. Gruber Viljem, Pulj.
14. Hobacher Karel, Maribor.
15. Hardinka Hugon, Maribor.
16. Hojnik Ivan, Sv. Lovrenc na Pohorju.
17. Jahrbacher Fran, Maribor.
18. Janežič Alfred, Podgorci.

19. Jelenc Edvard, Pobrežje pri Mariboru.	3. Matjašič Josip, Studenci pri Mariboru.
20. Jurečko Valter, Maribor.	4. Mavhar Fran, Bresternica.
21. Karl Anton, Maribor.	5. Mavhar Josip, Bresternica.
22. Kaudek Alojzij, Družmirje.	6. Mažera Oton, Maribor.
23. Koban Otmar, Rače p. Mar.	7. Merlin Maks, Maribor.
24. Kolar Fran, Rače p. Marib.	8. Miklavčič Igor, Kočevje.
25. Kos Adolf, Maribor.	9. Novak Ivan, Limbuš p. M.

Učenci meščanske šole pri raznih delih.

26. Kranjc Ferdo, Meljski vrh pri Mariboru.	10. Očko Ivan, Nova vas p. M.
27. Križanc Franc, Maribor.	11. Orešič Alojz, Tezno p. M.
28. Leschanz Valter, Maribor.	12. Osim Herman, Maribor.
29. Letonja Josip, Pobrežje pri Mariboru.	13. Ott Fran, Dunaj.
30. Lužnik Bogomir, Šmarjeta v Rožni dolini.	14. Perko Rudolf, Maribor.
31. Mlač Cvetko, Solkan.	15. Pinterič Leon, Celovec.
32. Spendl Rudolf, Fram p. M.	16. Ploj Alfred, Maribor.
	17. Podkrižnik Milan, Ležeče pri Sežani.
	18. Pöschl Štefan, Maribor.
	19. Rakuša Josip, Košaki p. M.
	20. Reisman Anton, Nova vas pri Mariboru.

II.b:

1. Majer Rudolf, Pobrežje.
2. Marčinko Alojzij, Maribor.

21. Repnik Rudolf, Radvanje pri Mariboru.
22. Repolusk Karel, Št. Vid n. Valdekom.
23. Rozman Franc, Pobrežje p. Mariboru.
24. Rues Oskar, Maribor.
25. Sadek Karel, Maribor.
26. Spes Konrad, Radvanje pri Mariboru.
27. Sušnik Srečko, Pulj.
28. **Šetinec** Marijan, Obrežje pri Vel. Dolini.
29. Šijanec Fran, Maribor.
30. Šketa Ignacij, Jarenina pri Mariboru.
31. Turk Ivan, Maribor.
32. Vezjak Ivan, Maribor.
33. Vodušek Adolf, Maribor.
34. Vogler Viktor, Maribor.
35. Vrtič Ivan, Mestni vrh pri Ptuj.
36. Wölle Friderik, Št. Peter pri Radg.
37. Živko Aleksander, Košaki.
38. Žižek Viljem, Maribor.
39. Vobič Vilko, Maribor.
40. Hirschmugl Alfred, N. Zeltweg, Avstr.
8. **Ferk** Josip, Brezno p. Mar.
9. Fistrič Ivan, Maribor.
10. Gajšek Martin, Maribor.
11. Grizold Josip, Ljubljana.
12. Hartlieb Rihard, Maribor.
13. Jurkovič Fran, Maribor.
14. Kočever Ivan, Trst.
15. Kolar Anton, Vuhred.
16. Koren Fran, Črešnjevec.
17. Korent Karel, Maribor.
18. Kozjak Fran, Kozji vrh pri Mariboru.
19. Krašovic Srečko, Zagorje.
20. Kukec Herbert, Deutsch-Landsberg, Avstr.
21. Lašič Vinko, Godeninci pri Središču.
22. Lešnik Herman, Maribor.
23. Lindič Mirko, Majšperg pri Ptuj.
24. Lipuš Drago, Arclin pri Celju.
25. Lisenc Ivan, Maribor.
26. Močnik Štefan, Studenci p. Mariboru.
27. Munda Karel, Maribor.

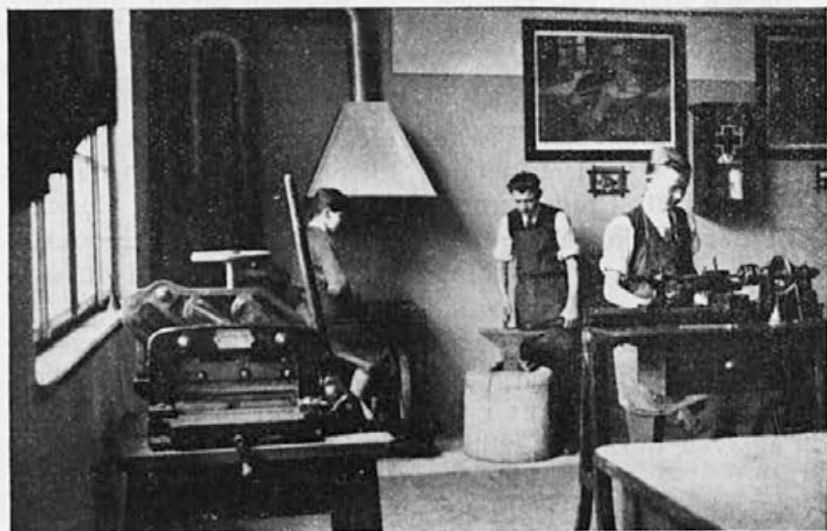
III.b:

1. Peče Konrad, Barkovlje.
2. Pecheim Valter, Maribor.
3. Peklar Norbert, Vurmat pri Selnici.
4. Pesek Alojzij, Radvanje pri Mariboru.
5. Pilato Boris, Gorica.
6. Plečko Ivan, Maribor.
7. Polak Oton, Maribor.
8. Potočnik Ivan, Košaki.
9. **Praznik** Ivan, V. Otok pri Postojni.
10. Protner Anton, Vodole p. M.

III. a.:

1. Anderle Aleksander, Nova vas pri Mariboru.
2. Angleitner Zmago, Maribor.
3. Baumann Karel, Maribor.
4. **Blasnik** Herbert, Maribor.
5. Cerkvencič Edvard, Trst.
6. Dovjak Josip, Pobrežje pri Mariboru.
7. Drčar Fran, Polšnik p. Lit.

11. Seidler Josip, Maribor.	25. Weber Kurt, Plzenj.
12. Senčič Rudolf, Ranca pri Kungoti.	26. Winder Karel, Rdeči breg na Pohorju.
13. Serdinšek Valentin, Studenci pri Mariboru.	27. Zorenč Ivan, Dunaj.
14. Slave Rudolf, Maribor.	28. Zorman Josip, Dunaj.
15. Šmerdu Bogomir, Sv. Peter pri Gradcu.	29. Zimic Stanko, Vogrsko pri Gorici.

Učenci meščanske šole pri raznih delih.

16. Sorrovia Fran, Amstetten.
17. Spannring Mirko, Bruck n. Muri.
18. Starman Fran, Podgrađe pri Il. Bistrici.
19. Škarget Maks, Maribor.
20. Šumer Mirko, Sv. Lovrenc na Pohorju.
21. Trattner Oton, Maribor.
22. Wenger Adolf, Selnica o. D.
23. Vezijak Rihard, Maribor.
24. Vuga Fran, Leše pri Prevaljah.

IV.a:

1. Babič Adolf, Košaki p. M.
2. Babič Josip, Povžane pri Voloski.
3. Berghaus Viljem, Pobrežje pri Mariboru.
4. Fabjan Artur, Kurting v Tir.
5. Gerluschnig Oskar, Marib.
6. Gregorčič Oskar, Gaberje pri Celju.
7. Jenšac Tomislav, Maribor.
8. Klemenc Fran, Kilovče pri Il. Bistrici.
9. Kolbič Gabrijel, Sp. Velka.

10. Koren Bruno, Sl. Konjice.
11. **Leschanz** Herbert, Maribor.
12. Lešnik Rikard, Radvanje p. Mariboru.
13. Lobnik Anton, Sp. Hoče.
14. Lobnik Franc, Razvanje.
15. Maier Henrik, Št. Ilj v Sl. g.
16. Majcen Karel, Guštanj.
17. **Majhen** Maks, Sp. Voličina v Slov. gor.
18. Marčič Josip, Maribor.
19. Marion Gracijan, Pazin.
20. Mejovšek Bogumil, Pivole pri Mariboru.
21. Mernik Erik, Pragersko.
22. Merdaus Josip, Sv. Primož nad Muto.
23. Mihelak Viljem, Maribor.
24. Mihelič Mirko, Pobrežje p. Mariboru.
25. Murko Karel, Bozen.
26. Paglavec Mirko, Lipa pri Voloski.
27. Mihelič Alojzij, Pekre pri Mariboru.
28. Stauber Josip, Studenci pri Mariboru.
3. Pirc Slavko, Maribor.
4. Pleteršek Josip, Mokronog.
5. Polajnkó Josip, Sv. Martin pri Vurbergu.
6. Ritonja Karel, Dunaj.
7. Robnik Ivan, Maribor.
8. Rous Fran, Filovci pri Bojojini.
9. Rozman Štefan, Maribor.
10. Sande Adolf, Sv. Peter pri Mariboru.
11. Slanič Valter, Maribor.
12. Sluga Adolf, Žirje p. Sežani.
13. Strajnsak Franjo, Gradec.
14. Studnička Boris, Gorica.
15. Škerlec Josip, Cmurek.
16. Šmid Ljudevit, Trst.
17. Šparl Ivan, Svetinje.
18. Štruel Leopold, Bozen.
18. Schwaiger Josip, Krško.
20. Trojner Friderik, Sv. Jakob v Slov. gor.
21. Veljak Josip, Litija.
22. Verzel Fran, Maribor.
23. Vodenik Anton, Kapla vas v Sav. dol.
24. Vogler Leon, Maribor.
25. Völker Herbert, Maribor.
26. **Witzler** Fran, Gradec.
27. Žoher Fran, Pobrežje p. M.
28. **Žunec** Oton, Gola, Sav. ban.
29. Koren Robert, Sl. Konjice.

IV.b:

1. Pavalec Rajko, Maribor.
2. Penko Ivan, Opčine p. Trstu

ZAKAJ V MEŠČANSKO ŠOLO.

Čas, ki živimo v njem, se v marsičem razločuje od nekdanjih časov. Danes živimo hitro in udobno. Pred vsem udobno! Gregorčičev nauk, da »življenje ni praznik«, ne velja za današnje dni in za sodobno mladino, ki se ji hoče malo dela, pa mnogo uživanja.

To trditev izpričuje pred vsem dejstvo, da drvi danes deca po komaj za silo dovršeni osnovni šoli v neverjetnih trumah v višje šole. Mislim, v srednje šole. Ali radi nadarjenosti in veselja do studija in do dela? Če vprašaš vse te množice, ki se pretakajo iz dneva v dan preko šolskih pragov, kaj je njih namen za prihodnje življenje, ti bo vsak povedal, da hoče biti kedaj to in to, a nikoli delavec, ki bi si služil kruh s trdim delom rosan in potan. Najlepši kruh je vsekakor oni, ki ga reže država. Zato pa v srednjo šolo, pa bodi da si nadarjen ali ne.

In ker je z meščanske šole otežkočen prehod v nadaljni studij, zato pada dotok dece v meščansko šolo, saj je nje glavni namen, da praktično vzgaja naraščaj za obrtnike, trgovce in poljedelce. A to so žal stanovi, ki sicer tvorijo narod in državo, a jim njih poklic ni odkazal mesta za pisalno mizo in za katedrom.

Kdor količkaj gleda v prihodnjost, lahko prilično izračuni čas, ko bo sto in sto inteligentov s srednješolsko izobrazbo moralo prijeti za kladivo in za motiko. Še več bo pa onih, ki bojo opešali že davno pred dovršitvijo nižje srednje šole. Vsi ti bojo morali vzlic visokim sanjam o lahkem življenju k skobeljniku, za prodajalno mizo ali na polje in v vinograd. Gotovo pa njih šolska izobrazba ne bo v skladu s potrebami stanu, ki ga bo treba izbrati. S kakšnim veseljem in razumevanjem bojo vsi ti napačno usmerjeni delavci opravljali svoj posel, ne vprašajmo.

Vsi roditelji pa bi morali videti in vedeti, da je treba danes usmeriti mladino pred vsem v praktično plat življenja in pridobivanja. In praktično predizobrazbo za te široke sloje naroda daje

meščanska šola.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is too light to transcribe accurately.

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

Faint text at the bottom of the page, likely a footer or library information, which is mostly illegible due to fading.

